ԺԳ. ՏԱՐԻ 3614 (Ն. Տ.) 13 ՄԱՐՏ 1896 1 ՄԱՐՏ 1896 28 ՐԱՄԱԶԱՆ 1313 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Զեսեւեայ՝ ան պայգրական խմբագրներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԴԱՍԱՏՈՒԻ ՊԷՏՔ

Գաւառացի աղքատ ուսանողներուն ի նպաստ դասագիրք ու դպրոցական պիտոյք հայթայթելու առաջարկին առթիւ՝ Բաբերդի անունը տրուեցաւ, իբրեւ ամենէն աւելի կարօտ այդ օժանդակութեան։ Բայց գիտէինք թէ դրամական տագնապի և ուսուցչի չգոյութեան պատճառով երեք-չորս ամիսէ հետէ փակ կը մնան քաղաքին ու շրջակայ գիւղերու գրեթէ բոլոր վարժարանները։

Այծ-եւէի Թղթակիցը՝ շնորհակալութիւն յայտնելով Պոլսոյ կրթասէր ազգայիններու կողմէ արդէն իսկ եղած ու հետզհետէ սպասուած գրական նուիրատուութիւններուն համար, ուշադրութիւն կը հրաւիրէ կարեւորագոյն պէտքի մը վրայ, առանց որու դպրոցները չեն կրնար վերաբացուիլ եւ դասագիրքերը գործածուիլ, — ուսուցչի պէտքը։

Թերեւս կարելի ըլլայ, կը գրէ, երկրորդական ու երրորդական ուսուցիչներ և գիւղական վարժապետներ գտնել գաւառին մէջ, եթէ Թոշակ վճարուի անոնց. բայց և այնպէս լեզուի և ուսման հմուտ երկու կարող դասատուներու, նոյնպէս վարժուհիի մը անհրաժեշտ պէտք ունի առ այժմ Բաբերդ՝ իր Մեսրոպեան մայր վարժարանին համար։

Երբ Պոլսոյ Թաղային այս կամ այն վարժարանին շուրջը յարուցուած վէճի մը պատճառով՝ տասը-քսան տղաքներ փողոցները կը շրջին, կը գայթակղինք ու կը յուզուինք իսկոյն. որքա՛ն աւելի մեծ կարեւորութիւն ունի գաւառացի հարիւրաւոր տղաքներու ուսման կարօտ ու թափառիկ վիճակը որ պիտի խամրեցունէ զանոնք։ Բաբերդի ազգայինները՝ կեանքի անմիջական պէտքեր հոգալու պարտաւոր՝ կրթական հարցով զբաղելու և անոր օժանդակելու անկարող դիրքի մը մէջ կը գտնուին այսօր. ուրեմն կեդրոնին կը մնայ ձեռք կարկառել։

Ուսուցչի չգոյութիւնը չի նմանիր նիւթական պէտքերու զորս կարելի ըլլայ դրամով միայն հայթայթել, անհատական նուիրատուութիւններով. ձեռնհաս մարմնի մը բարեխօսութիւնը ու նախաձեռնութիւնը անհրաժեշտ են. և այդ մարմինը, Ազգ. Պատրիարքարանէն և Ուսումնական Խորհուրդէն ետք, Միացեալ Ընկերութիւնն է։ Իր ուշադրութիւնը հրաւիրելու պէտք չունինք, վասն զի անշուշտ գիտակ է՝ մեզմէ աւելի ու մեզմէ առաջ. բայց հրապարակաւ արձագանգ տալով Թղթակցի մը մատնանիշ ըրած պէտքին կարեւորութեան ու ստիպողութեան, կը յուսանք գրգիռ մը տալ զայն լրացունելու։ Դասատու և վարժուհի գտնելը դժուար գործ չէ մեր մէջ. բայց հեռաւոր քաղաքի մը մէջ անոնց պաշտօն ստանձնել տալը կը բաղնայ այս դժուարութիւնը. Նախ որ Պոլսոյ մէջ իրենց ստացած թոշակէն աւելին կը պահանջեն, և իրաւամբ. յետոյ, տեղափոխութեան ծախսերը, նոր միջավայրի մը մէջ երթալ հաստատուելու գաղափարը, ամիսներէ ի վեր փակ մնացող դպրոցի մը վերակազմութեան պահանջած աշխատութիւնը, ասոնք ամենքը այնքան հրապուրիչ չեն երեւնար ուսուցչի մը որ այստեղ ալ երկու երեք դպրոց կամ տուն յաճախելով կրնայ ապրիլ։ Բայց ուսուցիչ մը վաճառականի կամ արհեստաւորի չի նմանիր. իր ասպարէզը մտաւորական է և իր դերը՝ բարոյական. ատոր համար, քիչ մը զոհողութիւն պիտի խառնէ իր պաշտօնին կատարման մէջ։ Եւ չենք կարծեր որ այս զոհողութեան առջեւ ընկրկողները շատ ըլլան. օրինակները տեսնուած են ամեն ժամանակ։ Բաբերդի պէս հայաբնակ քաղաք մը առանց ուսուցչի չի կրնար մնալ. իրենք իսկ կը յայտարարեն թէ երկրորդական դաստիարակներ կան այնտեղ, բայց պէտք ունին գոնէ երկու հմուտ դասատուներու, լեզուագիտութեան և ուսման համար, և մէկ վարժուհիի։ Ամբողջ սերունդի մը կրթական հոգն է որ պիտի յանձնուի անոնց ձեռքը և ընդհատուած դաստիարակութեան մը շարունակումը. այս պատուաբեր մտածումն իսկ տեսակ մը հպարտութիւն չ՚ազդե՞ր անոնց որ արդէն իսկ կրթական գործին նուիրած են իրենց անձը. գաւառացի ուսուցիչներուն մանաւանդ, որոնք այստեղ կը պաշտօնավարեն։ Դասագիրքը, դպրոցական պիտոյքը հետզհետէ կը հայթայթուին ու կը ղրկուին անոնց ետեւէն. իրենց ընդունելութիւնն ու մեկնումն իսկ նոր զարկ մը պիտի տայ այդ նուիրատուութիւններուն։

Միացեալ ընկերութեան անունը տուինք. ինքն է որ պիտի ճարէ պէտք եղած դասատուները ո՛չ միայն Բաբերդի, այլ և շատ մը ուսումնակարօտ տեղերու համար, որոնք հազիւ դպրոցի շէնք ունին՝ առանց ուսուցչական մարմնի, և հետեւաբար առանց աշակերտ ունենալու։ Այդ ընկերութեան մինչեւ հիմա մատուցած ծառայութիւնները ու վայելած ընդհանուր համակրանքը դրաւական են, — կրնանք վստահաբար ըսել — թէ այս պէտքին առջեւ չի պիտի կասի. ու միւս կողմէ, առիթը պատեհ է զայն յիշելու, ոչ միայն բարոյապէս, այլ և նիւթապէս, ինքնաբեր նպաստներով լեցունելու համար բացը որ կը գոյանայ անոր պիւտճէին մէջ։

Տ.

ՄԱՌԿՕ

ՌԱՇԷՆՊԷՐԻ ԵՐՐՈՐԴ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Ակադեմականի մը՝ Հանրի Մէյլաքի երեք արարուածով գոմէտին է Մառկօ զոր չորեքշաբթի գիշեր Օր. Սիւզան Ռաշէնպէր ներկայացուց Թէփէ Պաշըի Թատրոնին մէջ։

Ապահովապէս այդ երեք արարուածներուն մէջ չէ որ Մէյլաք իր «անմահութիւնը» գտած է և ոչ ալ Օր. Ռաշէնպէր իր աշխարհածանօթ հռչակը։ Այդ թատերախաղին մէջ Մէյլաքի... Հալէվի մը կը պակսի և Օր. Ռաշէնպէրի չգիտեմ ինչ մը. մէկը իր ակադեմականի համբաւը և միւսը իր անզուգական դերասանուհիի հռչակը արդարացնելու համար։ Շատ պարզ, առանց դարձուածքի, առանց նրբամտութեան, շահեկանութենէ զուրկ երեք արարուածներ են ասոնք որ հանդիսատեսը անտարբեր կը թողուն մէկ ծայրէն միւս ծայրը, ո՛չ կը յուզեն և ոչ ալ կը խնդացնեն, ճիշդ Բարիզեան faits diversի մը ընթերցումին պէս։

Չորեքշաբթի գիշերուան ներկայացումը երկու մասի կարելի է բաժնել. 1. Խաղը, 2. Օր. Ռաշէնպէր։

* *

Խաղը. Պուավիլէթ (Պ. Ռոպէլ) կենսադասէր հարուստ հողատէր մ՚է, աւելի ծեր քան երիտասարդ որ կը կենակցի Մառկօյի հետ (Օր. Ռաշէնպէր), աղջիկ մը—այս բառին բառարանական նշանակութեամբ, — որ Բարիզի սալայատակներուն վրայ իր մարմինը պտըտցնելէն ետքը՝ վերջապէս տեղաւորած է զայն Պուավիլէթի հեշտասէր թեւերուն մէջ. Մառկօ ուսմունքէ զուրկ, ո՛չ գրել գիտէ ո՛չ կարդալ, միայն սիրոյ «Հաւատամք»ը գոց գիտէ—բաց գիտէ պիտի ըսէի—և ուրիշ ոչինչ, բայց դիաստի է և աղւոր, ինչ որ շատ բան գիտնալէն աղէկ է... գոնէ աղջիկներուն համար։ Պ. Պուավիլէթ եղբօրորդի մը ունի, Ժօռժ (Պ. Ժիւրտա) որ օր մը հօրեղբայրը տեսնելու կուգայ, բնականաբար ստակ ուզելու համար. (հարուստ հօրեղբայրները ատկէ ուրիշ բան ընելու համար ծնած չեն)։ Եւ Մառկօի կը հանդիպի հոն։

Մառկօ՝ Ժօռժը տեսնելուն պէս անոր կը սիրահարի, մանաւանդ որ այս վերջինը complimentներ ըրած է իրեն՝ իր գեղեցկութեանը վրայ։ Սակայն երիտասարդը այդ պահուն Վալանթինը (Օր. Ռօլան) կը սիրէ և անոր հետ կուզէ ամուսնանալ. հետեւաբար այդ մասին հօրեղբօրը հաւանութիւնը և միջամտութիւնը խնդրելու համար եկած է։

Տիկին Տ՚Արսի (Տիկ. Կալլէ) Վալանթինի մայրը՝ սիրով կը յօժարի իր աղջիկը կնութեան տալ Պուավիլէթի եղբօրորդւոյն։

Անգամ մը որ այս ամուսնութիւնը կը կարգադրուի, մեր ծերուկը մարմաջ մը կունենայ միեւնոյն բանն ընելու Մառկօյի հետ զոր շատ կը սիրէ, եւ իր անունը անոր տալու համար խեղճ աղջիկը իր դղեակը կը ղրկէ ուր դասատուներ պիտի կրթեն զինքը։ Անանկ կը պատահի որ այդ դղեակին մէջ երիտասարդ որսապահ մը, Ֆրանսուա, կը գտնուի որ ինքն ալ կամաց կամաց սիրել կսկսի Մառկօն և այն աստիճանի կը հասնի որ կամ կնութեան պիտի առնէ զինքը և կամ բոլորովին պիտի հեռանայ դղեակէն։

Մինչ այս մինչ այն, Պ. Պուավիլէթ վրայ կը հասնի և իր դիտաւորութիւնը բաց է ի բաց կը յայտնէ Մառկօյի, բայց ասիկայ՝ այդ ծերունիին գգուանքներէն զզուած.

—Ձեզ հետ ամուսնանա՞լ... որո՞ւ հետ զձեզ խաբելու համար, կը հարցնէ առանց քաշուելու։

Պուավիլէթ՝ յուսահատ, ընկճուած, ինչ ընելիքը չգիտեր. այս պահուն որսապահը վրայ կուգայ և Մառկօյի համար ունեցած սէրը կը յայտնէ։ Մառկօ իր հաւանութիւնը կուտայ. և անոր թեւերուն մէջ կը նետուի...

Երկինքէն երեք խնձոր ինկաւ—...։

Խաղին նիւթը այս է. հաւատացէ՛ք։ Ասոր վրայ աւելցուցէք արարուածները երկնցնելու համար գրուած անշահ և անօգուտ խօսակցութիւններ և ամբողջ գործին վրայ գաղափար մը կրնաք կազմել։

Ոչ հոգեբանութիւն կայ անոր մէջ և ոչ բարքերու նոր ուսումնասիրութիւն մը։

Ամբողջ խաղին մէջ տեղ մը չկայ որ մասնաւոր տպաւորութիւն մը ընէ ունկնդիրներուն վրայ, ի բաց առեալ երկրորդ արարուածին վերջին տեսարանը ուր Պուավիլէթ և Մառկօ սիրոյ ի՛նչ ըլլալը կը հասկցնեն իրարու. բայց վերջապէս պէտք է խոստովանիլ թէ [illegible]ներէն մէկը ըլլալուն պէտք չկայ այդքանը գրել կարենալու համար։

* *

Օր. Ռաշէնպէր. Հռչակաւոր դերասանուհին յիսունի մօտ, միջահասակ, նիհար, գեղինի վրայ կին մ՚է։ Շնորհալի շարժուածքով, անուշ ձայնով և ծաւի աչքերով, առանց սակայն գեղեցիկ կին մը ըլլալու։

Քօմէտի Ֆրանսէզի ամենէն փայլուն ընկերակիցներէն (sociétaires)՝ բեմական անվիճելի տաղանդ մը ունի Օր. Ռաշէնպէր և Բարիզի մէջ միակ արտիստն է որ ingénueի դերերը այնքան բնական կերպով կատարել գիտէ։

Առաջին անգամն է որ Պոլիս կուգայ ուր ամենէն փառաւոր ընդունելութիւնը ըրաւ իրեն թատերասէր հասարակութիւնը, La sourisին և Mariage blancին մէջ։ Չորեքշաբթի գիշերուան հանդիսականները, սակայն, իրենց դժբաղդութենէն չի կրցան զինքը գնահատել—յանցանքը Մէյլաքինն է—ինչպէս որ պէտք էր, և գաղափար մը կազմել այդ մեծ արուեստագէտին տաղանդին վրայ։

Ամէնքս ալ կը հաւատանք թէ Օր. Ռաշէնպէր շատ վեր է քան ինչ որ էր Մառկօի մէջ։

Անուրանալի է որ Օր. Ռաշէնպէր սովորական դերասանուհի մը չէ, անոր խաղը տեսնողը կը հասկնայ անմիջապէս որ արուեստը այլ ևս գաղտնիք չունի իրեն համար և մեծ հաճոյք մ՚է զինքը տեսնել մինչեւ անգամ Մառկօյի դերին մէջ։

Ֆուայէն քանի մը բարեկամներ այդ մեծ ֆրանսուհիին տաղանդին վրայ երբ կը խօսէինք, մեր մէջէն ամենէն դրականը — միջամտելով մեր խօսակցութեան.

—Տաղանդը ի՞նչ պիտի ընէ, ըսաւ, կին մը որ երկուքուկէս միլիոն ունի։

Այո՛, բայց Ռաշէնպէրի տաղանդին պէս տաղանդ մը պէտք էր 2½ միլիոն վաստկելու համար։

Եւ ըսէ՛ թէ կիներ կան Բարիզ որ մի միայն իրենց մարմնով այդքան ստակ վաստըկած են, ուրկէ կը հետեւցնեմ թէ մարմիններ կան որ տաղանդ մը կարժեն։

Չի մոռնամ ըսելու թէ Մառկօյի մէջէն կրճատումներ եղած էին։ Յայտագրին մէջ երեք ուրիշ անձնաւորութիւններու անուններ կային զորս բեմին վրայ չի տեսանք։

Պոլիս եկող խումբերուն սովորութիւնն է ասիկայ։

Բայց Օր. Ռաշէնպէրի համար ասանկ ըլլալու չէր, քանի որ Բարիզի ամբողջ թերթերը կը խոստովանին թէ անզուգական արդիստը ինչ բանի վրայ որ ձեռք դնէ՝ անպատճառ կը յաջողի...։

Ց. ԱԼՓԻԱՐ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՆԿԻՒՆ ՄԸ

ՍՊԵՐ

Ժամանակ առաջ Բաբերդի յարակից գաւառակութիւն մ՚էր մեկուսացեալ այս գաւառ, երբ տակաւին միւթէսարրֆութիւն մը կը կազմէր սակայն Էրզրումի կուսակալութեան. կեդրոնական նահանգին կապուած է հիմակ։ Սպերի սահմաններն են արեւմուտքէն Բաբերդ, հիւսիսէն Պարխարի լերինք և Լազիստան, արեւելքէն Թորթում ու Կիսկիմ գաւառակներն և հարաւէն Էրզրումի դաշտը։ Ճորոխ գետը՝ որ Ջէրմէլի Տէրէսիի լեռներէն կը բղխի, Բաբերդէն գալով Սպերէն կ՚անցնի՝ արեւմուտքէն դէպ ի հիւսիս ընթանալով ու բարձրաբերձ լեռներու կողերը քերելով, և ապա կը մտնէ Վրաստանի սահմանները։

Երկրին դիրքը լեռնային է, շրջակայ բարձր լեռներու կողերն ու բլուրները բազմաթիւ ճիւղաւորումներով կ՚երկարին տակաւ ցածնալով մինչեւ որ յանգին Սեւ ծովու ափունքներուն։ Գաւառին շատ կողմերուն օդը առողջ, ջուրը մաքուր և հողը թէեւ մասամբ անջրդի, բայց արգասաբեր է։ Գլխաւոր բերքերն են՝ արմտիք, մեղր, ընտիր մրգեղէն, ընդեղէն և զանազան կենդանեաց մորթեր. մշակութիւնը բոլորովին նախնական է։ Բաւական գործ կըլլայ ընկուզի կոճղերու վրայ որոնց գնողներն ստէպ հոն կուգան։ Ժողովուրդը բաց ի երկրագործութենէ և պարտիզպանութենէ, ունի իբր ապրուստի միջոց անասնաբուծութիւն։

Գաւառագլուխն է Գասապայ աւանը, որուն կլիման շատ ծանր է, անմաքրութիւնը տարածուած մթնոլորտին բոլոր խաւերուն մէջ ծնունդ է տուած գալկահար դէմքերու և փոխ կազմուածքներու, տեղացիք յարաժամ կը տառապին տենդային հիւանդութեամբ, խմելու կանոնաւոր ջուր չկայ բայց մէջտեղէն հոսող առուէ մը, տեղացիք այժմ Չայ կանուանեն, ուսկից կառնեն իրենց խմելու ջուրը։

Գիւղաքաղաքին արեւմտեան կողմը կը գտնուին հնօրեայ բերդի մը աւերակները, որուն ստորոտէն կ՚անցնի Ճորոխ. Ծերենց կուսանաց վանք մը կը ներկայացնէ զայն։ Այս բերդը թերակղզի մը եղած ըլլալ կը կարծուի Ճորոխի մէջ, բայց հիմայ Ճորոխ դարձած է զայն շրջապատելէ. ցամքած ճիւղին հետքը կը մնայ ցարդ և աւազուտ ու ողորկ քարերու գոյութիւնը կատարեալ վկայ մ՚է այս բնական երեւոյթին։

Գասապայ ունի գրեթէ 140 150 տուներ և 30 40 կրպակներ. Բնակչաց 34 տունը միայն հայ են, որք ընդհանրապէս Էրզրումէն, Բաբերդէն, Կիւմիւշխանէէն և ուրիշ տեղերէ գաղթողներ ըլլալով՝ առեւտրով կզբաղին առ հասարակ։ Բնիկներ թուով շատ քիչ են ու կապրին նահապետական սակաւապետ դրութեամբ։

Գաւառին մէջ ցրուած են 142 գիւղեր ու չէնիր. Ասոնցմէ 8ը՝ Ջրթկոնց Օձուտ, Ջինաջուր, Հնուտ (գաւառին ամենէն մեծ գիւղը լինելով՝ 400 տունէն աւելի բնակիչ ունի), Բոչ, Ցիշէն, Տըղանց և Շէհրիստանց, գիւղաքաղաքին արեւելեան կողմը մէկ գծի վրայ, 5ը՝ Զուրանկէզ. Տիշաձոր, Վարգինց, Մեղերհէկ և Խօղաղբիւր արեւմտեան կողմը, Ցր՚Ալգեձոր, Կաժ և Նմասանց հիւսիսակողմը և 2ն՝ ալ Զփոթ ու Հողէկ, հարաւակողմը կիյնան։ Գաւառին բնակչաց թիւը 65500 հոգւոյ կը յանգի. Նախապէս թէև մեծաւ մասամբ հայաբնակ է եղեր այդ գաւառ, սակայն կը պատմուի թէ 1824ին միջոցները Հնուտցի Կարապետ Եպիսկոպոս այդ գիւղերէն մեծ գաղթականութիւն մը իր հետ առած տարեր է Ախըլցխա և Ախալքալաք ու այն կողմերը հաստատեր է։

Ունի շատ հին եկեղեցիներ և մի քանի վանքեր, որոնք հնաքրքրութեան և խուզարկութեան արժանի են։ Այսօր կանգուն վանքն է Ս. Յովհաննէսի վանքը, որ շինուած է Գասապայէ 2½ ժամ հեռի դէպ ի հարաւ, ուղղակի բարձրացած լեռան մը սարահարթին վրայ, շրջապատուած թաւուտներով ու պուրակներով. Թէպէտ առաջ միաբանութիւն ունեցեր է, այլ սակայն հիմակ թափուր է միաբանական կարգէ. կը մատակարարուի երբեմն վանահայրերով, որք պաշտօն ունին միանգամայն առաջնորդական տեղապահութեամբ հսկել գիւղաքաղաքին ու թեմերուն վրայ. կը ղրկուին Էրզրումէն կամ անկէ կ՚որոշուին՝ Սպերի հովուութիւնը Էրզրումի առաջնորդութեան յանձնուած լինելուն։

Վանքն ունի տեւական տնտես, սակայն ոչ եւս իր հին հարստութիւններէն մերկացած է։ Ժամանակաւ Տրապիզոնցիներու խնամակալութեան ներքեւ կը գտնուէր և անոնցմէ ամեն տարի ստուար բազմութեամբ ուխտաւորներ կուգային. բայց քանի մը տարիներէ ի վեր երթեւեկի դժուարութիւնը արգելք եղած է Տրապիզոնցիներու ուխտագնացութեան շարունակուելուն։ Շրջակայ գաւառներէն յոգնաթիւ բազմութիւն մը ամեն տարի Խաչվերացի տօնին ուխտի կուգայ հոն, որ ատեն մեծ տօնավաճառ մը տեղի կունենայ Գասապայի մէջ. Բաբերդէն, Էրզրումէն և Լազիստանէն շատ վաճառողներ ու գնողներ կը համախմբուին, վեց օր կը տեւէ տօնավաճառը, որուն մէջ ընդհանրապէս կը ծախուին ձի, ջորի, մանիֆաթուրայ և այլ վաճառելի ապրանքներ։

Սպերի բոլոր գիւղերը կանոնաւոր դպրոց, ձեռնհաս վարժապետ, արժանաւոր քահանայ —շատ գիւղեր երբեք— չունին, գոնէ շնորհքով գաւառագլուխ կեդրոն մ՚ալ չունին, որպէսզի անոր հետ շփուելով քիչ մը յառաջ երթան։ Այսպէս այդ տեղի ժողովուրդը ոչ միայն մնացեր է ետ, այլ և կորուսեր է նահապետական բարեմասնութիւններ։

Այս գաւառին տնտեսական վիճակն եւս կարի անձուկ դարձած է այսօր, մանաւանդ Բոչ, Զուրանկէզ, Կաժ, Մասանց, Տիշաձոր, Զփոթ, Հողէկ, Վարգինց, Մեղերհէկ և Խաչաղբիւր գիւղերունը, որոնց բնակիչներն ամբողջովին կարօտ և կարեկցութեան արժանի կացութեան մը մատնուած են։ Իրիկուընէ առտուան ուտելիք հաց, հագնելիք հալաւ, հանգստանալիք անկողին չունին։ Ասոնց վրայ եւս կը հրաւիրենք հանրային արգահատանքը։

Բաբերդ
ՎԱՀԱՆ ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ

=)(12)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

Գ.

ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆԿՈՒՄ ՄԱՏՈՒ-ԿԷԶՕ ՓՈՔՐԻԿ ԻՇԽԱՆԻՆ

Եթէ Մորոնվալ Գիմնազիոնը տակաւին գոյութիւն ունի, ինչ որ կուզեմ հաւատալ, առողջապահական յանձնաժողովին ցոյց կուտամ այդ պատկառելի գործարանին ննջարանը՝ իբրեւ ամենէն փտառողջը, ամենէն արտառոցը, ամենէն խոնաւը, ուր երբեք պառկեցուցած ըլլան տղաքներ։

Երեւակայեցէք երկար շէնք մը ամբողջ գետնայարկ, առանց պատուհանի, միայն վերէն լուսաւորուած ցեղունին վրայ բացուած պատուհանէ մը և կոլոտիոնի և էթէրի անլիճելի հոտով մը լեցուած, վասնզի ժամանակով ծառայած էր լուսանկարչական պատրաստութիւններու։ Շէնքը կը գտնուէր Փարիզեան պարտէզի այն հողերէ մէկուն մէջ ուր կը բարձրանան մեծ պատեր մթին, հին, բաղեղապատ, որոնց շուքը իր ձգուած տեղը մգլոտութիւն կը սփռէ։

Ննջարանը, շքեղ ապարանքի մը ետեւի կողմը, կը կրթնէր ախոռի մը որ ամեն ժամ լեցուած էր ձիերու ոտից հարուածներովը և ջրհանի մը աղմուկովը որ անդադար կը ժայթքէր, ինչ որ կը լրացնէր այդ յօղացաւերու տափին խոնաւ երեւոյթը, պատերուն կէս երկայնքը ծածկուած սգատեսիլ կանանչութեամբ մը՝ ինչպէս նաւու մը ջուրին հետ ծփացող մասը։

Տարւոյն մէկ ծայրէն միւսը խոնաւ էր, սա տարբերութեամբ որ, եղանակներուն համեմատ, խոնաւութիւնը կամ շատ ցուրտ կըլլար կամ շատ տաք։ Ամառը, այս օդազուրկ տափը իր ապակիէն աւելի եւս տաքնալով, գիշերուան զովին շոգիացնելով իր օրուան բոլոր ջերմութիւնը, շոգիով կը լենար ինչպէս բաղնիքի խուց մը. և ջուր դուրս կուտար իր ճաթռտած քարերէն։

Ասկից զատ, շատ մը անասնիկներ՝ հին բաղեղի մօտաւորութենէն առաջ եկած, ապակիին փայլունութենէն ձգուելով, ներս կը մտնային ամենափոքր ճեղքուածներէն, կը թռչէին կամ ցեղունին վրայ կը վազէին սախեններով, կախինչներով, յետոյ ծանրապէս կիյնային անկողիններուն վրայ՝ սաւաններուն ճերմակութենէն հրապուրուած։

Ձմրան խոնաւութիւնը աւելի աղէկ էր։ Ցուրտը երկինքէն կիյնար աստղերու շողիւններով, գետնէն դուրս կելլար միջնորմներուն ճեղքերէն և տախտակամածին բարակութենէն. բայց կարելի էր փաթթուիլ վերմակներուն մէջ, ծունկերը մինչեւ ծնօտ բերել և քանի մը ժամէն տաքնալ։

Մորոնվալի հայրական աչքը անմիջապէս հասկցած էր թէ ինչի պիտի ծառայէր այդ տեսակ մը անօգուտ սայլատունը և աւլուքներու դէզի մը մէջ մնացած, և ծածկուած այն սեւորակ ներկով որով անմիջապէս կը պատեն Փարիզի մուխը խառնուած տեղատարափներ լքուած շէնքերը։

—Հոս ննջարան ընենք, ըսած էր խառնածինը առանց վարանելու։

—Թերեւս քիչ մը խոնաւ պիտի ըլլայ... յանդգնեցաւ ըսել տիկին Մորոնվալ մեղմիւ։

Խառնածինը հեգնօրէն խնդաց։

—Մեր փոքր «տաք երկիրներ»ը զով պիտի մնան...

Միայն տասը անկողիններու տեղ կար իրաւամբ. բայց հոն տեղաւորեցին, խորը լուացարանով մը, դրան տակ գէշ գորգով մը և ատիկա եղաւ ննջարանը, ինչպէս ինք կ՚ըսէր։

Եւ ինչո՞ւ չըլլար։ Ննջարանը տեղ մըն է ուր կը քնանան։ Ի՜նչ ուրեմն, տղաքները հոն կը քնանային հակառակ տարութեան, ցուրտին, օդի պակասութեան, անասուններուն, ջրհանի աղմուկին, և ձիերու մոլեգին դոփիւններուն։ Յօդացաւեր, աչացաւեր, ցնցոտապատ [illegible], բայց խորունկ, հանդարտ, ժըպտուն, հառաչանօք կը ննջէին. քունն այն աղւոր ընդարմացումով համակ որ կը յաջորդէ խաղին, մարզանքին և անփոյթ օրերուն։

Ո՛ սուրբ մանկութիւն։

... Առաջին գիշերը, օրինակի համար, Ճէք չկրցաւ աչքը գոցել։ Երբեք պառկած չէր օտար տան մը մէջ. և փոփոխումը մեծ էր իր փոքր սենեակին որ կանթեղով մը կը լուսաւորուէր, սիրական խաղալիկներովը լեցուն, բաղդատմամբ իր գտնուած տեղին մթութեանը, այլանդակութեանը։

Աշակերտները պառկելնուն պէս, սեւ ծառան տարած էր լամպարը, և անկից ի վեր Ճէք արթուն մնացած էր։

Ձիւնալից ապակիէն եկող տժգոյն լոյսովը, կը նայէր ոտք ոտքի շարուած երկաթէ այդ անկողիններուն՝ սրահին ամբողջ երկայնութեամբը, մեծ մասը պարապ, տաս տափակ, վերմակները մէկ ծայրին վրայ պլլուած։ Եօթը կամ ութը միայն լեցուած, ուռեցած քնացողներուն շարժումներէն, և ոգեւորուած՝ շունչով մը, խռպիտով մը, խորունկ, վերմակներուն տակ խղդուած հազով մը։

Նորեկը լաւագոյն տեղը կը բռնէր. դրան հովէն և ախոռին աղմուկէն քիչ մը զերծ։ Տաք չէր սակայն, և ցուրտը, միանալով կեանքի անակնկալին ուր կը մտնէր, բաց կը թողուր աչքերը։ Երկար հոգւոյն տարտամութիւններէն օրօրուելով, վերստին կը տեսնէր ամբողջ այդ օրը, շատ որոշ պարագաներով լուսաւորուած, ինչպէս շատ անգամ կը պատահի երազի մէջ ուր մտածումը մեծ ընդհատումներով կ՚ի, մինչ ինքնին կը զօդուորուի՝ փշատակներով տագրուած փայլուն թելերով։

Այսպէս, Մորոնվալի ճերմակ փողկապը, անոր մեծ մարախի ուրուանկարը, ուր մարմնին փակած արմուկները կանակէն դուրս կելլային թաթերու պէս, տօքթօր Հիրշի խոշորացոյց ակնոցը, արատալից թիկնոցը, ներկայ էին տղուն մտքին մէջ, և մանաւանդ, օ՛հ, մանաւանդ «Թշնամին» խրոխտ, սառուցիկ, հեգնոտ ու կապոյտ ակնարկը։

Այս վերջին մտածման սոսկումը այնպէս էր, որ ակամայ անմիջապէս յետոյ մօրը վրայ կը մտածէր իբրեւ պաշտպանի մը... Ի՞նչ կընէր այդ վայրկենին։ Ամեն տեսակ հեռաւոր ժամահարներ տասնըմէկ կը զարնէին։ Անշուշտ պարահանդէսը, թատրոնն էր։ Քիչ յետոյ տուն պիտի դառնար մուշտակներուն և կնգեակին ժանեակին մէջ թաղուած։

Երբ այսպէս ետ դառնար, ժամը որչափ ալ առաջացած ըլլար, կը բանար Ճէքին դուռը, անկողնին կը մօտենար. «Կը քնանա՞ս», Ճէք։ Նոյն իսկ քունին մէջ, տղան իր մօտ կը զգար զայն, կը ժպտէր, ճակատը կը կարկառէր, և իր կիսափակ աչքերով կընդնշմարէր անոր արդուզարդին շքեղութիւնները։ Շողարձակ, անուշաբոյր տեսիլք մը կը մնար անկից, իբր թէ պայիկ մը դէպ իրեն իջած ըլլար ծիածանէ ամպով մը։

Իսկ հիմակ...

Սակայն, իր օրուան տխրութիւններուն մէջ՝ արժանապատուութեան մէջ քանի ուրախութիւններ կը սպրդէին իր մէջ, ժապաւէնները, քէբին, և կարմրաերիզ կապոյտ համազգեստին տակ իր երկար ոլորունգները ծածկուած պահելու երանութիւնը։ Հագուստը քիչ մը երկար էր, բայց պիտի յարդարէին զայն նորէն։ Նոյն իսկ տիկին Մորոնվալ գնդասեղներով նշանակած էր շինուելիք ծալքերը։ Ցետոյ խաղացած, ճանչցուած էր ընկերներուն հետ, որք թէեւ անհեթեթ, բարի տղաքներ էին հակառակ իրենց վայրագ երեւոյթին։ Պարտէզին ցուրտ օդին մէջ ձիւնագնտակ խաղացած էին, և ասիկա նոր, հրապուրիչ զբօսանք մը եղած էր գեղեցիկ կնոջ մը գաղջ առանձնոցին մէջ մեծցած տղու մը համար։

Մինակ բան մը կը հետաքրքրէր Ճէքը։ Ուզած էր տեսնել Նորին Արքայական Բարձրութիւնը։ Ո՞ւր էր Տահոմէի փոքր արքան, որուն վրայ այնքան պերճախօս կերպով կը ճառէր Պ. Մորոնվալ։ Արձակուրդի մէջ, թէ հիւանդանոցը... Ա՛հ, եթէ կարենար ճանչնալ զայն, հետը խօսակցիլ, անոր բարեկամն ըլլալ։

Ութը փոքր «տաք երկիրներուն» անունները հարցուցած էր. Բնաւ ո և է իշխան չէր գտնուէր անոնց մէջ. Վերջապէս միտքը դրաւ խոշոր Սայիտին հարցունել.

—Նորին Արքայական Բարձրութիւնը հոս չէ՞։

Ասոր վրայ, շատ կարճ մորթով երիտասարդը իրեն նայած էր զարմացկոտ աչուըներով այնքան լայն բացուած որ քիչ մը մորթ մնացած էր ու չէր կրցած պահ մը իսկ բերանը բանալ։ Անմիջապէս օգուտ քաղած էր այս բանէն, և Ճէքի հարցումը անպատասխանի մնացած էր։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՐՏ 1/13 1896

Քաղաքական Տեսութիւն

ԱՆԳԼԻԱ.— Աւասիկ ծրագիրն այն յաւելումներու որք՝ Գ. Կօշէնի յայտարարութեանց համեմատ՝ պիտի ըլլան նաւատորմին միայն այժմէն վրայ·

Նաւաստիներ

Նոր նաւաստիներ . . .	1,800
» մեքենավարներ . . .	2,258
» նաւային արհեստաւորներ .	342
» » զինուորներ .	500
	4,900
1895ին գործոն վիճակի մէջ գտնուող նաւազներուն գումարը	88,950
Նաւային գործոն ոյժ . . .	93,850
Պահեստի նոր ոյժ 6,700	
Առաջուան պահեստը 18,320	
Ամբողջ պահեստը . . .	25,000
Գործօն և պահեստի նաւային ոյժերը	118,850

Ասոնցմէ զատ, Գ. Կօշէն 23,000 հոգի կ'աւելցնէ նաւարաններու կամ նաւային գործարաններու աշխատաւորներուն վրայ։

Նոր ծովանաւեր որ պիտի շինուին

Նոր Ա. կարգի զրահաւորք . . .	5
» Ա. կարգի շրջունք . . .	4
» Բ. կարգի շրջունք . . .	3
» Գ. կարգի շրջունք . . .	6
	18
Արդէն շինուելու վրայ եղած մարտանաւք . . .	29
Յաւելում մեծ նաւերուն վրայ	47
Նոր թորփիլականներ . . .	28
Արդէն շինուելու վրայ եղածները	40
Մեծ թորփիլականներու յաւելումը նաւատորմին վրայ .	68

Ասոնց վրայ պիտի բարդուին՝ նոր թնդանօթներ, նոր ռազմամթերք, նաւային նոր հիւանդանոցներ ու զօրանոցներ՝ ցամաքի վրայ կենալիք պահեստներուն և գործօններուն համար, նաւամարզութեան յատուկ նաւ մը ի Քուինսդաուն՝ նաւազներ պատրաստելու, նոր նաւակայքեր ի Ճիպրալթար, ևն,

Բամ. Նոր Ծովք

Արդէն աշխատանքներ օրէն սկըսուած մարտանաւերուն շինուածքին փութացնելու համար, պիտի վճարուի

	Անգլ. ոսկի
Աշխատաւորներուն թոշակ .	150,000
Զրահ	300,000
Նաւերուն մէջ պաշար . .	325,000
Նաւային թնդանօթք . .	200,000
	975,000

Գ. Կօշէնի խօսքով այս հաշիւը փակելու համար պէտք եղածն է իբրօք 1,100,000

Նոր նաւերու շինութեան	10,000,000
Նոր թնդանօթներուն	850,000
Նաւային նոր շէնքեր	5,500,000
Գումար նոր ծախուց	17,450,000

Ցատակագծերն այնպէս պատրաստուած են որ զրահաւորներն ու շրջունններն աւելի արագընթաց պիտի ըլլան քան ամենավերջին յաւելումներն անգլ. կամ ուրիշ նաւատորմերուն վրայ։ Շրջուն կամ յածաւորակ կ'ըսուին այն մարտանաւք (croiseurs) որք թշնամին առեւտրական նաւերուն ու փոխադրանաւերուն ետեւէն վազելու, ծովերուն մէջ ամեն կողմ շրջելու, թշնամին վաճառականութիւնն և նպաստ ընդունելու միջոցները քայքայելու պաշտօն ունին, մինչ Ա. կարգի զրահաւորը ծովու մէջ նոյն պաշտօնը կը կատարէ ինչ որ բերդերը կամ ամրոցները կը կատարեն ցամաքի վրայ։ Գ. Կօշէնի ծրագրին համեմատ շինուելիք նոր շրջունք հինգերէն ոչ նուազ խոշոր և անոնցմէ աւելի արագընթաց ըլլալով հանդերձ, ջուրին մէջ անոնցմէ քանի մը ոտնաչափ նուազ խորութիւն պիտի ունենան, որպէս զի ծովեզերքին աւելի կարենան մօտենալ, ծովեզերքին աւելի մօտ թշնամին առեւտրական և ուրիշ նաւերը կարենան հալածել, բռնել, կամ քայքայել։ Ցայտնի է նաև որ եթէ Պալթիկ ծովուն մէջ ռուսական եզերաց վրայ յարձակում մ'ընել ուզուի, պէտք է որ մարտանաւք կարող ըլլան ծանծաղ ջուրերու մէջ բանիլ։

* * *

Կը յիշէք որ քանի մը տարի առաջ Անգլիոյ ծովային պաշտօնարանը կը գործադրէր «Նաւային պաշտպանութեան ծրագիրն», որուն համեմատ իբր 75 մեծ և փոքր մարտանաւի շինութեան համար ծախք եղաւ 21,800,000 ոսկի։ Անցեալ տարի հրաժարող ազատական նախարարութեան և հիմա Գ. Կօշէնի առաջարկած միացեալ ծրագիրք 27—29 միլիոն ոսկւոյ նոր ծախք մը կ'ենթադրեն։ Ընդ ամենայն, 1889էն 1899 տասն տարւոյ միջոցին Անգլիա նոր մարտանաւերու և նաւային նոր շէնքերու համար ծախք ըրած կ'ըլլայ 55 միլիոն ոսկի։ Եւ այս ահագին գումարին մէջ չէ ամեն տարի նաւատորմին համար ընթացիկ կերպիւ եղած իբր 17 միլիոն ոսկիի ծախքն։ Այս խոշոր գումարներն յիշած ժամանակ, Գ. Կօշէն պէտք տեսաւ միւս Տէրութիւններն ապահովցնելու թէ Անգլիա յարձակողական նպատակաւ չի ստանձներ այս զոհողութիւնները, այլ միայն ինքնապաշտպանութեան համար։— Ուրեմն, ո՛վ կը սպառնայ Անգլիոյ, կը հարցնեն ցամաքային Եւրոպիոյ լրագրերը։

ԻՏԱԼԻԱ պիտի շարունակէ՞ պատերազմը։ Ամեն ոք կը կարծէր թէ չպիտի շարունակէր։ Բայց երեկի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նոր նախարարութիւնն առաջիկայ շաբթուն իսկ դրամական վարկ մը պիտի խնդրէ Խորհրդարանէն՝ Հապէշաստանի պատերազմին համար։ Հիմակ ալ կ'ըսուի թէ Իտալիա պիտի բաւականանայ պաշտպանողականի վրայ կենալով, և միւս կողմէ հետամուտ պիտի ըլլայ կարելի եղածին չափ շահաւոր հաշտութիւն մը կնքելու։ Կ'երեւի թէ նոր նախարարութիւնը գոհացուցիչ լուր մը պիտի ունենայ հաղորդելու Խորհրդարանին. որովհետեւ հեռագիր կայ թէ Հապէշք յարձակեր են Ամպարոյի բանակատեղին վրայ, բայց նոր սպարապետ Պալտիսերա զօրավար յաջողապէս ետ մղեր է զանոնք։ Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Հապէշք տասն հազար հոգի կորուսեր են Ատուայի արիւնալից ճակատամարտին մէջ, որուն չափ մեծ կռիւ շատ ժամանակէ ի վեր չէր վարած Եւրոպեան բանակ մը։

—Գ. Քրիսբի, բոլորովին յուսահատած, կը քաշուի քաղաքական կեանքէ, ու կ'առանձնանայ ի Նաբօլի։ Հանգչելու ժամանակն էր արդարեւ։ Տեր պետական մարդոց ամանց բան մը չի յաջողիր այլ եւս։ Իրենց ծերութեանն էր որ մէջ մէկ ձախողութեան առջեւ աւելի կամ նուազ քաջութեան ու առանձնացան Մէդըէրնիք, Թիէրսն, Կորչաքով, Թիէր, Պիքընսֆիլտ, Պիզմարք, Կլատսթըն, ամենքն հաշտաւոր ձախողումները քաղաքական ասպարէզին մէջ։

ՄԵՆԵԼԻՔ վայրենիներու թագաւոր ցեղապետ մը չէ։ Ռուսերէն և անգլիերէն գիտէ, ու կը հասկնայ իտալերէն։ Իր բանակատեղին մէջ հեռագիր և հեռաձայն հաստատել տուած է։ Շատ կը սիրէ Ֆրանսացիներն, ու կը փափաքի Ֆրանսա այցել։ Մեծ կարեւորութիւն կուտայ Եւրոպեան հանրային կարծիքին, և ամեն սուրհանդակաւ ահագին քանակութեամբ Եւրոպեան լրագրեր կը ստանայ։

ՍՊԱՆԻԱ.— Մեքսիկայի և Քիլիի լրագիրք Սպանիոյ նպաստաւոր կը խօսին Քուպայի խնդրոյն և Մ. Նահանգաց հետ Սպանիոյ վէճին մէջ։ Մ. Նահանգաց մէջ հիմա Քուպայի անկախութեան վրայ միայն չի խօսուիր, այլ նոյնքան կը պաշտպանուի զՔուպա Մ. Նահանգաց հետ միացնելու գաղափարն, և այս նպատակաւ կ'ըսուի թէ կարելի է բարեկամական կարգադրութեան մը գալ Սպանիոյ հետ, ստանձնելով Քուպայի անուամբ կնքուած բոլոր հանրային պարտքերն, և բան մ'ալ Սպանիոյ վճարելով։

—Կը հաստատուի թէ Սպանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ բանակցութիւնք կ'ըլլան, որպէս զի Սպանիոյ կողմէ իրեն ըլլալիք ինչ ինչ զիջումներու փոխարէն, Ֆրանսա Քուպայի խնդրոյն մէջ դէմ դնէ Մ. Նահանգներուն և պաշտպանէ Սպանիոյ իրաւունքները։ Մարոքի կողմէ Սպանիա ոտքի նոր կռուան մը պիտի տայ եղեր Ֆրանսայի, ի գին ֆրանսական աջակցութեան Քուպայի խնդրոյն մէջ։ Առջի օրն սպանիական արժէթուղթը երկու Փր. մէկէն վրայ ելաւ՝ այն լուրին շնորհիւ թէ Գ. Քլիվլէնտ նախագահը պիտի չընդունի Խորհրդարանին որոշումն և Քուպայիներն օրինաւոր պատերազմիկ ճանչնելու համար պիտի չմիջնորդէ։ Արդէն յիշեցինք թէ Մ. Նահանգաց նախագահը Ֆրանսայի կամ ուրիշ Հանրապետութեանց նախագահներուն պէս չէ։ Ուղղապէս ազգէն ընտրուած ըլլալով, ի վերջոյ ուղղապէս ազգին համարատու է, և ազատ է չընդունիլ Խորհրդարանին այն որոշումներն որք իր գաղափարին հակառակ կուգան։ Արդէն ամերիկեան նախարարութիւնն ևս Խորհրդարանին մէջէն չառնուիր։

ՊՈՒԼՂԱՐԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.— Համասլաւեան Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը անցեալ ուրբաթ ի Փեդերպուրկ Աշխարհագրական ընկերութեան սրահին մէջ, մտիկ ըրաւ Սվէթ լրագրին տնօրէն գնդապետ Բոժարովի հրապարակախօսութիւնը Պուլկարիա իր ուղեւորութեան վրայ՝ Պորիս իշխանի մկրտութեան առթիւ։ Հոծ բազմութիւն կար, ընդ որս Ֆինլանտիոյ արքեպիսկոպոսը, Կոմս Իկնադիեւ՝ նախկին դեսպան ի Կ. Պոլիս, Զօր. Չերնայեւ՝ նախկին սպարապետ սերպ բանակին, և այլ բարձրաստիճան զինուորականք, նաեւ ներկայացուցիչք սերպ և պուլկար գաղթականութեանց, ու շատ մը գրական մարդիկ։ Բոժարով մանրամասն նկարագրեց գործոց արդի վիճակն իշխանապետութեան մէջ, Վարչութեան անդամները, պուլկար կղերը, մանաւանդ Եկզարքն, որոյ ուշագրաւ դէմքն համակրութեամբ ուրուագծեց։ Բաւական ըսաւ թէ պուլկար բանակը շատ լաւ տպաւորութիւն ըրած է իր վրայ։ Ապա խօսեցաւ իշխանապետութեան զանազան քաղաքական կուսակցութիւններուն վրայ։ Ֆերտինանտ իշխանի վրայ ևս համակրութեամբ խօսելով, ըսաւ թէ Պուլկարք և Սլաւք կրնան լաւ յոյսեր դնել անոր նկատմամբ։ Ռուսիոյ հետ հաստատեալ եղբայրական յարաբերութեանց վրայ մասնաւորապէս ծանրացաւ, և ջերմ գոհունակութիւն յայտնեց իշխանապետութեան վերջին դէպքերուն համար, որք այս նպաստաւոր արդիւնքն յառաջ բերած են։

ՖՐԱՆՍԱ.—Օրուան ընկերական մեծ դէպքն ի Փարիզ՝ հանգուցեալ Մաք Մահոնի երէց որդւոյն՝ հազարապետ Բադրիս տը Մագ Մահոնի նշանախօսութիւնն է Շարդրի դքսին աղջկան՝ Մարկրիդ իշխանուհւոյն հետ։ Առաջին անգամը չէ որ Ֆրանսայի արքայական գերդաստանէն աղջիկ մը կը կարգուի ոչ թէ արքայական այլ լոկ ազնուականական գերդաստանէ երիտասարդի մը հետ։ Բայց Շարդրի դուքսը շատ կը բաղձար որ իր նոր փեսան կաթոլիկ մ'ըլլար ու զինուորական, և գոհ մնաց երբ իր աղջկան և իր հանգուցեալ բարեկամին որդւոյն մէջ յառաջ եկան փոխադարձ համարումն ու սէրն որք այս խնամութեան յանգեցան։ Շարդրի դուքսին միւս փեսան է Վալտեմար իշխան Դանիոյ։ Հազարապետ Բադրիս 41 և իր նշանած 27 տարու են։ Հազարապետը Մատակասքարի մէջ շատ լաւ ծառայելով աստիճանի բարձրացում ստացաւ, իսկ երկու կրտսեր եղբարք ևս կը ծառայեն ֆրանսական բանակին մէջ։ Իշխանուհին ո՛չ միայն շատ գեղեցիկ և բարեկիրթ աղջիկ մ'է, այլ և առաջին կարգի հրաձիգ և գծագրիչ է։

ԱՆԿԼԻԿԱՆ ԵՒ ՌՈՒՍ ԵԿԵՂԵՑԻՔ.—Անգլիացի Ուիլքինսըն եպիսկոպոսը նախընթաց շաբթուն պաշտօնապէս ներկայացաւ Փեդերպուրկի մետրապոլիտ Բալլատիոս արքեպիսկոպոսին, որոյ պալատանման բնակարանն եկաւ անկլիքան նախորոն հագած, և իր առջեւէն ունենալով խաչակիր յատուկ պաշտօնեայ մը։ Մետրապոլիտին բարի գալստեան խօսքերուն ի պատասխանի, եպիսկոպոսն ըսաւ թէ անկլիքան եպիսկոպոսք շատ ուրախ եղած են ի Լոնտոն ընդունելով Նիքոլա ռուս եպիսկոպոսն, և շատ զգածուած են այն աղօթքէն մանաւանդ զոր ըրաւ ի Լոնտոն Սրբոյն Պօղոսի մայր-եկեղեցւոյն մէջ՝ Եկեղեցեաց վերստին միացման համար։ Երկար ու սիրալիր խօսակցութենէ մը ետքը, մետրապոլիտը Տ. Ուիլքինսընի նուիրեց Փրկչին պատկերն, և մեկնած պահուն երիցս ողջագուրեց։ Եպիսկոպոսն ապա այցելեց մայր-եկեղեցին։ Հետեւեալ օրը ներկայ գտնուեցաւ կղերական Ակադեմիոյ նիստին։

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ.—Երեկի խմբագրականին մէջ, (Ա. սիւնակ վերջին հատուած), «Հրապարակի գնէն աւելի կամ նուազ գնով» պէտք է կարդացուի «աւելի կամ նուազ պակաս գնով».— (Բ. սիւնակ, «Անանկութիւնք» հատուածին սկիզբը,) «վերջացած կարելի է համարիլ», պէտք է կարդացուի «կարելի չէ համարիլ», ինչպէս արդէն կը հասկցուի յաջորդ հատուածներէն։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԷՇԹԱ, 11 Մարտ·— Մաճառ վարչապետ Պարոն Պանֆի Վիեննա գնաց, երեք մաճառ նախարարներու հետ, բանակցութիւնները շարունակելու համար Աւստրիոյ և Հունգարիոյ միջեւ տասնամեայ պայմանագրութեան նորոգման համար։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Նովօսթի, որ հականգլիական է, կը յայտարարէ թէ Հապէշաստանի մէջ Իտալացիներու յաղթուիլն Ափրիկէի մէջ Մեծին Բրիտանիոյ դիրքը կը տկարացնէ, և իր շահուն համար Անգլիա այժմ պէտք է որ համաձայնութեան մը գայ Ֆրանսայի հետ։

ՀՌՈՄ.—Նոր հրահանգներ տրուեցան Զինուորական Ատեանի ընդհանուր դատախազին՝ Զօր. Պարադիէրիի դատաստանին նկատմամբ։—Ոստիկանութիւնը շատ հոգ կ'ընէ փողոցային ցոյցերուն առելնալուն առթիւ, և ժեժանեւ զգուշական միջոցներ ձեռք կ'առնու, զինուորական իշխանութեան հետ համաձայնութեամբ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ հեռագիր մը կը հրատարակէ Հռոմէ, ծանուցանող թէ Ումպերդօ թագաւոր բացարձակ յայտարարած է թէ ամեն զոհողութիւն պիտի կրէ, բայց պիտի չթողու եթովպական գաղթականութիւնը։

ՄԱՍՈՒԱ.—Մենելիք թագաւոր դեռ նոր գնաց Աքսում՝ թագ դնելու· որովհետեւ Թիկրէի երկրին մէջ, որոյ գլխաւոր քաղաքն է Աքսում, այլ ևս Իտալացի չէ մնացած։

Տօքթօր Յ. Զիրեճեան
ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ամեն առաւօտ ժամը 2 էն մինչ 6 Իւսկիւտար Իճատիէ Պազար փողոց Թիւ 25 իւր տունը իրեն դիմող ամեն կարգի հիւանդները կը դարմանէ եւ ի հարկին գործողութիւններ ալ կը կատարէ, երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերն ալ ձրի։
471 6—20

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արմաշու Դպրեվանուց վերատեսուչ Գեր. Մաղաքիա եպիսկոպոս Օրմանեան անձնական տկարութիւն ունենալով, մայրաքաղաքս եկած է՝ դարմանուելու համար Օրմանեան Սրբազանին կենակից բարեխնամ Բարգէն աբեղայ,

Պէշիկթաշի Մաքրուհեան երկսեռ վարժարանի նորընտիր Հոգաբարձութիւնը կազմուած է հետեւեալ հինգ անդամներէ․

Տեարք

Տօքթ. Ճ.	Քրիսեան	Ատենապետ
Լեւոն Ե.	Դուրաքէօզեան	Ատենադպիր
Ցովհ.	Ալալէմճեան	Գանձապետ
Նշան	Տիւզէնճեան	
Մարտիկ	Շիրինեան	

Ներքին լուրեր

ԻՄԹԻԱԶԻ ոսկի չքանշան շնորհուեցաւ Սպարապետի Դրան առողջապահական ճիւղին նախագահ Ֆերիդ Սալիհ փաշայի։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ. — 3,270,000 ոսկւոյ փոխառութեան պայմանագրութեան համար թէեւ ըսուեցաւ որ ստորագրուած է, սակայն Սապահ կ'ըսէ թէ Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ և Հանրային Պարտուց վարչական ժողովոյ նախագահ Գ. Պէռժէ երէկ Մաբէյնի պաշտօնատունը գացին և այդ փոխառութեան վրայ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին, որ տակաւին չաւարտեցաւ։ Այս օր ալ խորհրդակցութիւնք շարունակելով վերջնական որոշում մը պիտի տրուի։

ՄԱՐՏ 1.—Այսօր, Մարտ 1, ելմտական 1312 տարւոյ առաջին օրն ըլլալով, Մաքսային վերատեսչութեան պաշտօնատան և բոլոր մաքսատանց մէջ արարողութիւնք կատարուեցան։

ՄԱԼԻԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ՝ նախագահութեամբ նախարար Նազիֆ փաշայի և ելմտական գործերու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՄՈՒՇԻՐ ԹԱՀԻՐ ՓԱՇԱ քանի օրէ ի վեր Թոքատապէ կը տառապի։

ՊԱՀԵՍՏԻ ԶՕՐՔԵՐ. — Սպարապետի Դուռը հրամայեց որոց որ անկ է արձակել Դամասկոսի պահեստի զօրաց վաշտերը։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ սակացոյցին համար Խարիճիյէի պաշտօնատան մէջ կազմեալ յանձնաժողովն թէեւ երէկ ի նիստ պիտի գումարուէր, սակայն ուրիշ օրուան յետաձգուեցաւ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը ձեռնարկեց կարգելու այն պաշտօնեաներն, որք 1312 տարւոյն զինուորագրութեան գործողութիւնները պիտի կատարեն։

Գ. ՔԱՆԲՕՆ.—Ֆրանսական դեսպան Գ. Քանպօն, որ Եգիպտոս գացած էր, երէկ Աղեքսանդրիայէն ճամբայ ելեր է Խտիվիյէ ընկերութեան Էլ Գահիրէ շոգենաւով և երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս կը ժամանէ։ Տիկին Քանպօն ժամանակ մը ևս Գահիրէ պիտի մնայ։

ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ, նախորդ նախարարապետ Եգիպտոսի, Ապրիլի սկիզբները Փօ (Ֆրանսա) պիտի ուղեւորի, ուր կը գտնուի Տիկին Նուպար փաշա։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիւ, անցեալ հինգշաբթի իրիկուն, Ապտինի պալատանքին մէջ սեղան մը տուեր է ի պատիւ Քէմպրիճի դուքսին։ Ներկայ գտնուեր են նաեւ Լորտ և Լէտի Քրոմըր, նախարարք և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք։

Անցեալ շաբաթ օր ալ Ապպաս փաշա Օթէլ Քոնթինանթալի մէջ ներկայ գտնուեր է՝ Քէմպրիճի դուքսին կողմէ ի պատիւ իրեն տրուած սեղանին, ինչպէս նաեւ նախարարք և բարձրաստիճան պաշտօնատարք ոմանք ալ ներկայ գտնուեր են։

ԼԷՏԻ ԷԼԻՆ ՎԻՆՍԸՆԴ, Օսմ. Պանքայի ընդհանուր տնօրէնին կինը, որ Եգիպտոս կը գտնուէր, երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց ռուսական շոգենաւով։

ԿԱՅՍ. ԳԱՆՁԱՐԱՆ.— Ռուսական դեսպանատան Տօնէյյ ու Քօյէթօ պահականաւերուն սպայք, առջի օրը, այցելեցին կայս. Գանձարանը։

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏԸ.— Ամասիայի յոյնաց մետրապոլիտ Տ. Անթիմոս Ալէքսուտոս պատուակալ անդամ անուանեցաւ ռուսական հնագիտական կաճառին։

ԳԱՀԻՐԷԻ մէջ՝ Խտիւին հովանաւորութեամբ Խտիւական Թատրոնին մէջ պարահանդէս մը տրուեցաւ՝ ի նպաստ տեղւոյն եւրոպական հիւանդանոցին։ Գահիրէի օտար հիւպատոսաց կիներն աջակցեցան այդ պարահանդէսին կազմակերպութեան։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանն ու Տիկին Սաուրմա Ելչ, առջի գիշերը, սեղան մը տուին, որուն ներկայ գտնուեցաւ դեսպանաց մեծ մասը։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան երկրագործութեան մասնագէտ խորհրդական և Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին տնօրէն Թորգոմեան էֆէնտի, որ Պրուսա գացած էր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

Թորգոմեան էֆէնտի կ'զբաղի պատրաստելու՝ Սէլանիկի մէջ հաստատելի մետաքսագործութեան աշխատանոցին յատակագծերը։

ՇՈՒԷՏԱԿԱՆ դեսպան Սթէնպօք կոմսին կողմէ, առջի իրիկունը, տրուած սեղանին ներկայ գտնուեցան հոլանտական դեսպան Պարոն վան տէր Սթալ վան Բիերշիլ և այլք։

Գ. ՊԷՌԺԷ, նախագահ Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին, չորեքշաբթի իրիկուն, Սէրքլը տ'Օրիանի մէջ սեղան մը տուաւ ի պատիւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնի օգնական Գ. Կասթօն Օպուանօի։ Ներկայ էին նաեւ Սըր Էտկար Վինսընդ, կայս. Թանգարանին տնօրէն Համտի պէյ, Հանրային Պարտուց վարչութեան ընդհանուր տնօրէն տ'Առնու կոմսը, Ռէժիի վարչութեան ընդհանուր տնօրէն Գ. Ֆաունէյի, Քաէտի Լիօնէի տնօրէն Գ. Պլանշէնէ և այլք։

Սեղանին վրայ Գ. Պէռժէ ու Գ. Օպուանօ բանախօսութիւններ արտասանեցին։

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին կուսակալի օգնական Արիֆիմի էֆէնտի, չորեքշաբթի օրը, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Սամսոնի ճամբով։

ՉԱՄԻՉ. — Հունձքին սկիզբէն մինչեւ անցեալ շաբաթ օր, Այտընի նահանգին ներսէն Իզմիրի հրապարակը տրուած չամիչներու քանակութիւնն է 429,000 կենդինար, որոց 418,000ը ծախուած են։ Միայն անցեալ շաբթուն 1900 կենդինար ծախուած է գին 65-106 փարայի։

ՍԱՂԿԱԽՏ. — Իզմիրէն կը գրեն թէ ծաղկախտը սաստիկ կերպով ճարակած է. անցեալ շաբթու երկու մահեր պատահեր են։

Ֆըրչըճի գիւղին մէջ աւելի ճարակելով ժողովուրդը ահ ու դողի մատնուեր է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ դրամատիրաց խումբ մը, կայս. կառավարութեան դիմելով, արտօնութիւն խնդրած է Գըզըլ Ըրմաքէն մինչեւ Պաղտատ ու Պասրա երկաթուղւոյ գիծ մը շինելու համար։ Խնդրարկուներն ո և է երաշխաւորութեան գումար չեն պահանջեր։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ատենի պատժական ճիւղն ելմտական վերջացող տարւոյն մէջ ընդամենը 716 դատեր ստացեր է, որոց 73ը՝ նախորդ տարիէն մնացած։ Այդ դատերու 563ին որոշումները տրուած և 139 նոր տարւոյն փոխանցուեր են. իսկ 14ն՝ անձնական իրաւանց յատուկ ըլլալով, յետաձգուեր են անոնց տէրերուն կողմէ ըլլալիք դիմումին։

ՀԱԼԷՊԻ մէջ Էլ Խաթիֆ անուն արաբերէն ու թուրքերէն շաբաթաթերթ մը պիտի հրատարակուի, որուն պարունակութիւնը գրական ու գիտական նիւթերէ պիտի բաղկանայ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ պաշտօնատան մէջ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որուն պաշտօնն է հարկ եղած միջոցները խորհիլ՝ մայրաքաղաքիս մէջ յաճախ պատահած հրդեհներու առաջքն առնլու համար։ Նոյնպէս շէնքերու կանոնագրոյն նկատմամբ պատրաստուած ծրագրոյն համաձայն, քննել մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ ճարտարապետութիւն ընողներն և, հաստատել յետոյ թէ պէտք եղած կարողութիւնն ունին և այլ և այլ խարդախութեամբ շէնքի տէրերուն վնասող տեսակէ չեն, վկայական տալ անոնց և հակառակ պարագային մէջ արգիլել այդ արհեստով զբաղիլ։ Միանգամայն վիճակագրութիւն մը հաստատելով կարելի եղածին չափ արձանագրել ճարտարապետներու կենսագրութիւնը։

Այդ յանձնաժողովոյ նախագահն է Քաղաքապետութեան առաջին երկրաչափ Մէհմէտ Քեմալ էֆէնտի և անդամներն են Սպարապետի Դրան ճարտարապետ Յովհաննէս էֆէնտի Աղնաւորեան և Միսիլլիէ Քօսթագի, Բէթրօքի ու Անտօն ճարտարապետները։ Այդ յանձնաժողով Պայրամէն յետոյ պիտի սկսի իր գումարումները։

ԳՕՆԵԱՅԻ Ուզունպուրլու գաւառակին գայմագամ Թահսին պէյ և ելմտական պաշտօնեայ Ահմէտ պէյ, կ'ըսէ Իգտամ, իրենց ապօրէն ընթացքին համար դատաստանի պիտի ենթարկուին՝ նահանգին Իտարէի ժողովին առջեւ։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ մէջ այս տարի բաւական ձմեռ ըրեր է։ Քաղաքին մէջ տեղացած ձիւները թէեւ քիչ յետոյ հալեր են, սակայն շրջակայ լերանց գագաթները ձիւնով ծածկուեր են։ Միջոց մը անձրեւ ալ տեղալով գետերը յորդեր և կամուրջները փլեր են։ Կարաւանք և թղթատարք տակաւին չեն կրցած կանոնաւոր կերպով երթեւեկել։

ՏԷՐՔՕՍԻ շրջակայ մէկ գիւղին մէջ, անցեալ օր, զինեալ հինգ գիւղացիներ Բանանէօֆ անուն մարդու մը տանը վրայ յարձակելով աղջիկն առեւանգեր և յանձներ են մարդու մը, որ թէեւ ուզած էր ամուսնանալ այդ աղջկան հետ, սակայն մերժողական պատասխան ստացած էր։ Այդ գիւղացիք ուրիշ մարդու մ'ալ աղջիկն առեւանգեր են միեւնոյն նպատակաւ։

ՎԱՅՐԱԳ ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՄԸ. — Գահիրէի լրագիրք կը պատմեն հետեւեալ ոճիրը.

Տեղացի մը մարդու մը հետ կը կռուի և իրեն եղած անարգանքին վրէժը կուզէ լուծել անոր չորս տարեկան տղէն։ Եղակ մը կրակին մէջ տաքցնելով կտրիչէ խեղճ տղուն որ ձեռքերուն մէջ բռնէ, տղան զգացած սաստիկ ցաւերէն կսկսի պոռալ և վայրագ մարդն անոր աղաղակներն արգիլելու համար բերանը կը գոցէ, վերջապէս իմացուելով այդ մարդ կը յանձնուի ոստիկանութեան։ Տղուն ձեռքերը բոլորովին այրեր են։

ԿԱՌՔԻ ԱՐԿԱԾ. — Երէկ, ի Պոլիս, պարսկական դեսպանատան առջեւ կեցող կառքի մը ձիերը խրտչելով սկսան դէպ ի վար արշաւել, սակայն սայլի մը զարնուեցան ու կեցան. այս վերջինը խորտակուեցաւ։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ. — Առջի գիշերը, գիշերային երթեւեկութիւն կատարող Շիրքէթի շոգենաւէն մարդ մը ծովը ինկաւ, բայց մօտէն անցնող նաւակի մը կողմէ ազատուեցաւ։ Այդ մարդ Սամաթիացի է՝ Սարգիս անուն և Վարագճը խանին մէջ լուսայափոխութիւն կ'ընէ։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՌԱՄ.— Աղեքսանդրիոյ շրջակայքը մէջ տեղացի կին մը դաշոյնով մը իր էրիկը սպաննեց։ Այդ ոճրին շարժառիթն էր նախանձութիւն։

ՇԹԱՅՆԻ պատրաստ հանդերձեղինաց վաճառատունն, որ հանրութեան համակրութիւնը շահած է իր ծախած հագուստներուն բարեձեւութեան ու տոկունութեան և մանաւանդ գիներուն տարապայման և անմրցելի աժանութեանը պատճառաւ, Պոլսոյ կողմէ իր յաճախորդաց դիւրութիւն մը ընծայելու նպատակաւ՝ Ղալաթիոյ Գօմիւրճօն խանի տակը և Թիւնէլի կարգը գտնուած վաճառատուններէն զատ, ուրիշ ընդարձակ վաճառատուն մը հաստատած է ի Պոլիս Պահճէ-գաբու, ուր Զատկի առթիւ մեծ քանակութեամբ հագուստներ բերել տուած է։ Հագուստի պէտք ունեցողներուն կը յանձնարարենք դիմել Շթայն վաճառատուններն, որք ի վաղուց անտի իրենց ստացած մեծ համակրութեան պատճառաւ նպատակ ունին յաճախորդները գոհ ընել, ուստի իրենց ապրանքները ամենէն աժան և վերջին գինով կը վաճառեն։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը.—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնացաւէ անձերու դիմել Տքթ. Պաւէի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել հներուն և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու և այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պաւէի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ր. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։ 413

ՕՐ. ԹԷԶԷՆՊԸՐ

Այս գիշերուան ներկայացումը մասնաւորապէս շահեկան է, երեք տարբեր հեղինակութիւններ պարունակելուն։ Պիտի ներկայացուին Le dépit amoureux, գոմէտի 2 արարուածով (Մոլիէր), Pendant le bal, գոմէտի մէկ արարուածով (Բայլըրոնի) և La joie fait peur (տիկին տը Ժիրարտէնի)։

Խումբին տնօրէնը, Գ. Տօռվալ, երկու օրուան համար յետաձգած է անոր մեկնումն ի Սոֆիա. հետեւաբար Օր. Թէզէնպէր վաղը և կիրակի գիշեր ևս երկու ներկայացում պիտի տայ ի Բերա։

Գաւառական լուրեր

ԱՊՈՒՉԵԽ, 12 Փետրուար 96

Ապուչեխի ազգայինք զգալի կորուստ մը ունեցան յանձին դեղագործ Մարտիրոս էֆ. Հովիւեանի, որ իւր մանկանացուն կնքեց յունուար 23ին, զոհ երթալով ժանտատենդի։ Հանգուցեալը դեռ 33 տարեկան էր։ 14 տարեկան հասակին՝ Օրթագեղ, Գույզէնեան նախակրթարանին մէջ իր նախակրթութիւնն ստանալէ ետք, կը մտնէ կայս. բժշկական վարժարան, ուր բոլորելով իւր ուսողական շրջանը, վկայականը կը ստանայ և գործնականապէս կը մարզուի դեղարանի մը մէջ։ Այս կրկին աշակերտութիւնը կը տեւէ տասը տարի, որմէ ետք կուգայ յԱպուչեխ և կ'ամուսնանայ Օր. Նեկտար Գարակիւլեանի հետ։ Ամուսնութենէն վերջ կը մեկնի յԵրզնկայ ուր դեղարան մը կը բանայ ու կը յառաջադիմէ. 7½—8 տարի Երզնկայի մէջ պարկեշտօրէն ու յաջողապէս գործելէ ետք, երկու ամիս առաջ դեղարան մը բացաւ յԱկն. և քիչ ժամանակամիջոցի մը մէջ յինքն ձգեց ընդհանուրին համակրութիւնը։ Վերջերս ստանձնած էր ձրիաբար այցելել ամեն օր ի Կամարակապ և խնամել աղքատիկ հիւանդները։

Ցուղարկաւորութեան ու թաղման հանդէսը կատարուեցաւ անկեղծ ցաւի արտայայտութիւններու մէջ, որոնց թարգման եղաւ Արժ. Տ. Գարեգին քահանայ Արծրունի որ յուզեալ դամբանական մը խօսեցաւ, գծելով վաղամեռիկ երիտասարդին աշխատասէր ու պարկեշտ կեանքը եւ բարեմասնութիւնները:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Փարիզի օսմանեան դեսպանատան երկրորդ քարտուղար անուանեցաւ նոյն դեսպանատան երրորդ քարտուղար Մուհիէտտին պէյ:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Յեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Երէկ, հինգշաբթի, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտօֆ պատիւ ունեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու:»

—«Փետրուար 28 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Խարբերդի, Էնկիւրիի, Գօնիայի, Տիարպէքիրի, Վանայ, Պրուսայի, Սըվազի, Տրապիզոնի, Պիթլիսի, Մուսուլի եւ Հալէպի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն եւ ապահովութիւն կը տիրէ:»

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Դ.

2. Արդիւնք. — Սնանկութեան վճռէն վերջ, պարտապահանջները՝ առանձին առանձին սնանկին դէմ դատ բանալու իրաւունքէն կը զրկուին, մինչեւ պարզ պարագայներու մէջ՝ երբ մէկը տասը հոգիի պարտք ունենայ, պարտապահանջներէն ամեն մէկը կրնան իրեն դէմ դատ բանալ: Գալով ասոր պատճառին, ըստ քանոնը թիճարէթի սնանկի մը բոլոր պարտապահանջներն իրարու հաւասար են, եւ ամենքն ալ իրենց պահանջքին համեմատութեամբը՝ սնանկին ստացուածքէն բաժին կառնեն, եւ քանի որ առանց դատի այս բաժինը կարելի է, զատ զատ դատ բանալ բոլորովին անօգուտ եւ դժուարութիւն յարուցանել է, ուրեմն եթէ մէկն՝ իր պարտականին սնանկանալէն առաջ՝ դատ բացած ըլլայ կամ անոր մէկ ինչքը գրաւի տակ առած (հաճզ) ըլլայ, սնանկանալուն պէս այլ եւս դատը չկրնար շարունակել եւ գրաւն ալ կարեւորութիւնը կը կորսնցնէ:

Սակայն սա պէտք է գիտնալ թէ, իրենց պահանջքը գրաւով (րէհին) կամ ուրիշ տեսակ առանձնաշնորհումներով ապահովուած պարտապահանջները (իմթիյազլը տայյին) սնանկին դէմ առանձին առանձին դատ բանալու իրաւունքէն զուրկ չեն, որովհետեւ եթէ ասոնք ալ այս իրաւունքը չունենան եւ միւս սովորական պարտատէրերուն (ատի տայյին) նման իրենց պահանջքին համեմատութեամբը ստակ առնեն, գրաւէն սպասուած օգուտը—որ պահանջներու ապահովութիւնն է—չգոյանար, ասոր համար առանձնաշնորհեալ պարտապահանջները, պարտականին սնանկանալէն վերջն ալ, զատ զատ դատ բանալով գրաւը ծախել կուտան եւ իրենց պահանջքը ամբողջովին առնելէ վերջ, եթէ տակաւին ստակ աւելնայ՝ աւելորդը մասսային կը յանձնեն, իսկ եթէ ընդհակառակը չը բաւէ, պակաս մնացած գումարով՝ իրենք ալ մասսին կը դիմեն եւ համեմատութեամբ ստակ կառնեն:

3. Արդիւնք. — Սնանկին՝ տակաւին պայմանաժամը չլրացած՝ բոլոր պարտքերուն պայմանաժամը հասած կը նկատուի: Որովհետեւ առանց ասոր՝ սնանկութեան հաշիւները կարգադրելու մասին մեծ դժուարութիւններու պիտի հանդիպուէր: Սակայն այս կանոնը միայն սնանկին պարտքերուն համար է, ուրեմն իր պահանջները միայն պայմանաժամը լրանալէն վերջը կրնան պահանջուիլ:

Եթէ քանի մը հոգի մէկէն գումար մը պարտական ըլլալով, ասոնցմէ մէկը սնանկանայ, միայն անոր նկատմամբ պայմանաժամը լրացեալ կը նկատուի, բայց միւսներէն՝ մինչեւ որ պայմանաժամը չլրանայ՝ բան մը չկրնար պահանջուիլ:

4. Արդիւնք. — Սնանկին բոլոր պահանջներուն —տոկոսաւոր իսկ ըլլայ— տոկոսը՝ սնանկութիւնը թուականէն սկսեալ կը դադրի, բայց մինչեւ այդ թուականը բանած տոկոսը կը հաշուի: Ասոր ալ պատճառը, սնանկութեան հաշիւները կարելի եղածին չափ դիւրացնել եւ պարզ ձեւի մը վերածելն է: Որովհետեւ քանի որ ամեն պարտապահանջ իր պահանջքին համեմատութեամբը բաժին պիտի առնէ, առնելիքներուն վրայ տոկոս բարդելով, գումարը մեծցնելուն մէջ ո եւ է օգուտ մը չը կայ:

Բայց այս տոկոսին դադարումը միայն մասսին նկատմամբ ըլլալով, սնանկին նըկատմամբ չէ. որով սնանկը իր պարտքէն ազատելու համար եւ մանաւանդ իատէի իթիպար կարենալ ընելու համար, իր պարտքերուն հետ մինչեւ վճարուած օրը բանած տոկոսն ալ մէկտեղ պէտք է վճարել, եւ արդէն եթէ սնանկին ներկայ ստացուածքը՝ պարտքերուն հատուցմանը բաւելէ վերջ՝ աւելնայ, տոկոսներն ալ կը վճարուի:

Սա ալ աւելցնենք որ, գրաւով (րէհին) կամ ուրիշ տեսակ առանձնաշնորհումներով ապահովեալ պահանջները այս մասին բացառութիւն կը կազմեն, ուստի ասոնց տոկոսը վճարաքրէն վերջն ալ կը բանի, որովհետեւ գրաւը՝ պարտքն ու անոր տոկոսը ապահովելու համար կը դրուի, եթէ այս պահանջներուն տոկոսն ալ դադրի, գրաւը կարեւորութենէ զուրկ կը մնայ: Ուրեմն այս կարգի պարտապահանջները, գրաւը ծախել տալով, հասոյթէն թէ՛ առնելիքնին եւ թէ տոկոսը կը գանձեն, սակայն երբ գրաւին արժէքը տոկոսին հատուցմանն ալ չը բաւէ, այն ատեն տոկոսին համար բան մը չեն կրնար պահանջել:

ՏԻՐԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ
Բարձր կարգի ուսանող
Կայս. Իրաւ. Վրժ.ի

(Շարունակելի)

ԶԳԱՅՆԻԿ ՍԽԱԼԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ծերանա՜լ ... ո՛վ ասոր կը հա[illegible]պի: Եւ ի՜նչ մելամաղձութեամբ—երեսունն անցնելէ յետոյ—կը դիտուին տարիները:

Այր կամ կին, ուժ կամ գեղեցկութիւն, ինչ որ անցաւոր է կը քայքայէ մեզի, եւ սակայն ներկան լաւագոյն է, քանի որ վաղը՝ աւելի ուշ պիտի ըլլայ:

Ասոր վրայ կը մտածէր, իր գաւառային սրահին մէջ, այն որ երբեմն գեղանի տիկին Մօպերժէ կանուանէին:

Հոն ծնած էր, հոն ապրած էր, հոն կապրէր, եւ իր խարտեաշ եւ ժպտուն մանկուհի, փայլուն եւ խոյսոտ մանկամարդ կնոջ յիշատակները կապ ունէին այդ բազմոցին հետ:

Քառասուն տարու էր ... Եւ ամեն բան ո՛րչափ հեռու էր:

Դուռը մէկէնիմէկ բացուեցաւ, եւ Հանրիէդ, իր աղջիկը, երեւցաւ աղաղակելով զուարթ ձայնով մը.

—Մա՛յր, մա՛յր, ամեն բան պատրաստ է, կապոյտ սենեակը, կարմիր սենեակը, եւ Պըլընտէլի գալուստը ծանուցուեցաւ:

Մանկամարդ աղջկան ետեւէն ներս մտաւ բարի պարոն Մօպերժէն, թեւին տակ դիտակով մը:

—Կուգա՜ն, կուգա՜ն:

Եւ, յուզուած, կը բանար պատուհանը, դիտակը կուղղէր դէպ ի բաց ծովը:

Պըլընտէլը անդրատլանտեանը, խորդացող ծխնելոյզներով, շէպ շիտակ Հավրի վրայ կը վազէր, փրփուրի ժանեակներու մէջէն:

—Ահա եկան:

Մօպերժէ կնոջը դարձաւ, աչքերն արտասուալիր: Տժգոյն էր կինը եւ ծանր, բայց կը ժպտէր ալ, ակնարկը սեւեռուն: Այն ատեն, չարամտօրէն, անոր վրայ ծռելով, ամուսինը ըսաւ, շատ մեղմիւ.

—Լուի՛զ, եկաւ ահա սիրահարդ:

Կինը թօթուեց ուսերը եւ անոր բերանը ծածկեց իր գիրգ ու ճերմակ ձեռքովը զոր Մօպերժէ կը խածնէր իր խնդալիր խոշոր շուրթերովը: Հանրիէթ ձեռքերն իրար զարկաւ ուրախութենէն:

—Հոն կերթամ, ըսաւ Մօպերժէ: Կուզեմ որ նաւէն ելլալուն բազկացս մէջ իյնան:

Եւ աճապարանքով դուրս ելաւ՝ գըլխարկը կոխելով:

* * *

Մայրն ու աղջիկը առանձին էին. Հանրիէթ միշտ պատուհանէն ծռած էր, հաւատարմօրէն հետեւելով շոգենաւին յամրընթաց ու վսեմ շարժման: Լուիզ, ետին, իրեն սովորական տեսիլքով մը համակ, իր աղջիկը կը դիտէր:

Անոր վրայ կը տեսնէր ճշգրիտ պատկերն իր երիտասարդութեան, իր տասնըութ տարիներուն. նոյն դէմքը, նոյն նայուածքը, նոյն հասակը, նոյն շարժուածքը, նոյն խորոտ վստահութիւնը ճակատագիրներու վրայ: Այսպէս եղած էր ինք... երբեմն... Այո, այսպէս էր երբ ամուսնացած էր Ժան Մօպերժէի հետ՝ որովհետեւ հարուստ էր, եւ բարի ալ. մանաւանդ որովհետեւ իր ծնողքը այս ամուսնութիւնն ուզած էին: Եթէ միայն իր սրտին մտիկ ընէր, միւսը պիտի ընտրէր, Ժաք Տիապօնը, Ժանի բարեկամը, որ հարսնիքին առջի օրը Ամերիկա ուղեւորած էր անձայն անշշուկ:

Վասն զի կը սիրէր զինք. Լուիզ լացած էր նոյն իսկ նոր վիճակի մը անակնկալներուն, ուրախութիւններուն մէջ, իր բանաւոր ամուսնութեան օրն ու յաջորդ օրը:

Տասը տարի ետքը ամեն բան խոստովանած էր իր ամուսնին: Սա բնաւ չէր սրտմտած:

—Այո, կըսէր, տարակոյս չկայ, Ժաք գեղեցիկ երիտասարդ մըն է, բարի սիրտ ունի. կը հասկնամ որ սիրուի,—ես ալ կը սիրէի: Եւ խրախտաբար մեկնեցաւ:—Թէեւ աղքատ, մերժեց իրեն տուածս... Հիմա կը հասկնամ պատճառը. լաւ ուրեմն, Լուիզ, հին երազ մըն է այդ. դուն միշտ խելօք ու բարի եղար եւ ներելու բան մը չունիմ քեզ... պագ տո՛ւր ինծի:

Ժաք, քսան տարի յետոյ ետ կը դառնար, զիպուածով ձեռք անցուցած հարստութեամբ մը, եւ զաւկի մը հետ որուն մայրը մեռած էր հոն տարիներ առաջ: Եւ այս զաւակը, Ռօպէռ Տիապօն՝ Հանրիէթի տարիքն ունէր, քանի մը ամիս աւելի:

Եւ ասոր համար է որ կապոյտ սենեակը եւ կարմիր սենեակը պատրաստ էին ու ծաղկալից: Անոնց կը սպասէին, այդ հիւրերուն, այդ Ժաքին... «որմէ ա՛լ վախնալու բան մը չկար» կը մտածէր Մօպերժէ,—եւ Ռօպէրին որ կրնար վերջնական տեղ մը բռնել ընտանեկան սեղանին վրայ:

Եւ այս պատճառաւ էր նաեւ որ Լուիզ ծանր էր, տխուր, եւ իր նուրբ ուսերուն վրայ կը զգար տարիքի ծանրութիւնը:

Տղայութիւնն իր տարփանքը եւ իր ատելութիւնները ունի, էակներու կամ իրերու համար: Փոքր սրահին պատէն հին օրերէն ի վեր կախուած էր Ժաք Տիապօնի մէկ կենդանագիրը, զոր տուած էր «իր միակ բարեկամը» Ժան Մօպերժէի: Եւ այս վերջինը իր յիշատակներուն հաւատարիմ մնացած էր սակայն, եւ երբեք յարմար դատած չէր զայն անհետացնել, հակառակ Լուիզի յայտնութիւններուն:

Հանրիէդ, պզտիկութենէն, չես գիտեր ինչու, թերեւս անհաւանութեամբ, սիրած էր այդ կենդանագիրը,—նոյնպէս փայլուն շրջանակին որքան պատկերին համար: Մեծնալով, սովորած էր այդ առնական պատկերը նկատել իբր ուժին գեղեցկութեան մտատիպար. սիրած էր, միամիտ ու խորունկ սիրով մը այդ անծանօթը, այդ տարտամ ուրուականը, այդ ծածանուտ, հեռաւոր էակը որմէ տարին մէկ նամակ միայն կուգար:

Փողոցին մէջ, հեռաւանդ, ճանչցաւ իր հայրը երկու շատ մեծ պարոններու միջեւ... սիրտը լեցուեցաւ յուզումով մը որ զինք ահաբեկեց:

—Մա՛յր, մա՛յր:

Զանոնք կը ցուցունէր ձեռքն երկարած. Լուիզ նայեցաւ, եւ մանկամարդ աղջիկը այն ատեն տեսաւ որ իր մայրը իրմէ աւելի տժգոյն էր: Եւ իրենց երկու սրտերը պայթելու աստիճան կը բաբախէին:

—Մտէ՛ք, մտէ՛ք, բարեկամներս, կաղաղակէր արդէն Մօպերժէի տաք ձայնը սանդուխին վրայ:

Ներս մտան: Արդ ինչպէս որ Հանրիէդ Լուիզի կը նմանէր կէտ առ կէտ,—Ռօպէր հօրը կը նմանէր, երբեմնի Ժաքին:

Եւ սա տարօրինակ բանը անցաւ.

Ժաք, գորշ մազերով, շիտակ Հանրիէդին վազեց, անոր առջեւ ծնրադրեց հեծկլտալով, մինչ, երկու ձեռքերը բաց, Լուիզ, ճակատը խորշոմներով, դէպ Ռօպէր կերթար:

Երկու երիտասարդները ափ ի բերան կը մնային: Լռութիւն մը տիրեց, մեծ տագնապ մը տխուր, էութեանց, տարիներու եւ զգացմանց այդ խառնակութենէն յետոյ: Բարի Մօպերժէ կը ժպտէր տակաւին: Աղջկանը գնաց, բռնեց ձեռքէն, Ռօպէրի ձեռքին մէջ դրաւ, պարզ, սիրալիր ձայնով մը մրմնջելով.

—Զաւակներս, դուք էք որ քսան տարեկան էք:

* * *

Երեք ամիս ետքը, Ռօպէր եւ Հանրիէթ ամուսնացան. եկեղեցիին մէջ դիտուեցաւ որ տիկին Մօպերժէի աչքերը շատ կարմիր էին, թէ շատ հեռու էր շրջասփիւռ ուրախութենէն:

Մայրական այդ խանդակաթ սրտին մէջ մշտապատ զգացում մը մտած էր: Կը նախանձէր աղջկանը վրայ որուն կեանքը կը բացուէր ինչպէս երբեմն ինք երազած էր ի զուր:

Անշուշտ Լուիզ այլ եւս չէր սիրեր Ժաքը որ ծերացած էր. պահ մը իսկ Ռօպէրը սիրելու յիմարութիւնը չէր ունեցած, այդ քսանամեայ տղան. բայց անգիտակցաբար, խուլ կերպով, կը սրտմտէր այդ մէկ հատիկ աղջկանը դէմ զոր երէկ կը պաշտէր: Ողջ առողջ ներկայ կը գտնուէր իր նախկին փափագներուն իրականացմանը, ուրիշ կնոջ մը քով, ուրիշ կնոջ մը կողմէ, զոր անշուշտ պիտի ատէր, եթէ այդ կինը իր շատ սիրած աղջիկը չըլլար:

Ցաւոտ օրերն ու ամիսները քաշուած, ամփոփուած ապրեցաւ վշտալի եւ համր երազանքի մը, իր գեղեցկութեան հիւանդոտ մէկ կարօտին մէջ:

Մօպերժէ ամեն բան հասկցաւ եւ բնաւ յայտնի չըրաւ: Ժամանակին կը թողուր որ ամեն բան բժշկէ, անհետացնելու համար այդ ճակտին ծալքերը, ստուերները, ժպտուն համակամութեան փոխելու համար կնոջ աչքին մէջ այդ մելամաղձութիւնը:

Եւ արդարեւ այդ բուժումը շուտով առաջ եկաւ, աշխարհն էն բնական կերպովը: Հանրիէդ ալ մայր եղաւ:

Այն առտու Ժան Մօպերժէ առաւ նորածինը եւ Լուիզի ծունկերուն վրայ դրաւ:

—Է՛հ, մեծ մա՛յր:

—Օ՛հ, այո, աղաղակեց Լուիզ, թունդ ելլալով, վերջապէս ընդունելով անխուսափելի պատուութիւնը, երեւակայութեանց փճացումը, վախճանը պատրանքին, եւ սեղմելով նորածինը.

—Օ՛հ, այո, մեծ մայր, մեծ մայր միայն, մեծ մա՛յր...

LA REVUE DES JOURNAUX ET DES LIVRES

ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Լա Ռըվիւ տէ Ժուռնօ է տէ Լիվրն իր մէկ տարուան բաժանորդներուն ձրիապէս կուտա անոնց ընտրութեամբը՝ էն համբաւաւոր հեղինակներու վերջին գործերէն հատ մը:

Մեր ընթերցողները երբեմն կը հարցունեն թէ շաբաթական ո՞ր օտար հանդէսն ընտրեն: Լաւագոյն բան մը չենք կրնար ընել բայց եթէ ցուցնել Ռըվիւ տէ Ժուռնօ է տէ լիվրը, ամենէն հետաքրքրաշարժ եւ շահեկան հրատարակութիւնն այժմու: Արդարեւ, ամեն կիրակի կ'արտատպէ շաբթուան թերթերուն եւ գիրքերուն մէջ հրատարակուած էն նշանաւոր նիւթերը, յօդուածներ, նորավէպեր, պատմութիւններ, քրոնիկներ, այժմէութիւններ, գիտական հետաքրքրաշարժ նիւթեր, զուարճալի նշանաբաններ, փոքր ուրեր, պզտիկ, տեղեկութիւններ, վէպեր եւլն: Բազմաթիւ պատկերներ, կենդանագիրներ, օրուան դէպքեր եւլն:

ԼԱ ՌԸՎԻՒՆ կը հրատարակէ երկու Թերթօն 1. ԶՕՀՈՒԱԾ ԱՂՋԻԿԸ, Բօլ Բուժէի, հետաքրքրաշարժ մեծ վէպ. 2 ԱՆԾԱՆՕԹ ԲԱՐԵԿԱՄ, Լէօն Ռիօթօրի, շնորհալից պատմութիւն մը:

Յիշեալ թերթն իր մէկ տարուան բաժանորդներուն կուտայ 3 ֆր. 50 նոց հատոր մը. վեցամսեայններուն 2 ֆրանքնոց, եւ վերջապէս, եռամսեայններուն մէկ ֆրանքնոց հատոր մը: Ասկից զատ, իր բաժանորդներուն իբր յաւելուածական ձրի պարգեւներ. 1. Սքանչելի կենդանագիր մը իւղաներկ, 2. Բաժանորդին կը ղրկէ քառ-ալպոմ իր կենդանագրով:

ԳԵՂԵՑԻԿ ՀԱՏՈՐ ՄԸ, քսան թերթէ կազմուած 7 սիրուն երկգոյն ծածկոցով զարդարուն, կը ղրկուի առանց ծախքի, 3 ֆր. 50ի փոխարէն:

Բաժանորդագրութիւն. —Վեցամսեայ 8 ֆր. տարեկան 14 ֆր. բաժանորդագրութիւն կըլլայ. 1. Բոլոր ֆրանսական գաղթականութիւններու, Պելճիքայի, Տանըմարքայի, Իտալիոյ, Զուիցերիոյ, Հոլանտայի, Շուէտի, Նորվեկիոյ եւ Փորթուկալի թղթատարական գրասենեակները որք եւ առանց ծախքի, կը յանձնեն բաժանորդութեան նկարագիրներն բոլոր պէտք եղած տեղեկութիւններով. 2. Միջազգային մանտա—քուփոնով. Փարիզի մէջ թղթակիցներ ունեցող գրավաճառներու քով. 4. Փարիզի դրամատան մը վրայ փոխանակագրով:

ՌԸՎԻՒ ՏԷ ԺՈՒՌՆՕԻ առաջին ինը տարիներուն հաւաքածուն կը պարունակէ աւելի քան մէկ հազար զրական նորավէպեր եւ զանազան պատմութիւններ ամենէն մեծ հեղինակներու. զրական, գիտական եւ արուեստական անհագին ծանօթութիւններ կուտայ. ի մի բան վերջին ութ տարիներու մտաւորական արտադրութեան ամփոփումն է: Ասկից զատ կը պարունակէ Ալֆոնս Տօտէի, Հենրի Ռօշֆօռի, Օքթավ Ֆէօյէի, Լիւտովիք Հալէվիի, Էքթօր Մալոյի, Կի տը Մոբասանի, Բօլ Պուրժէի, Էմիլ Զօլա եւ այլոց ամբողջ վէպերը: Իւրաքանչիւր հատոր, կարմիր լաթակազմ, ոսկեզօծ գիրերով, կարժէ 14 ֆրանքի առանց ծանրու ծախսի:

Նամակներն ու մանտա-բօսթերն ուղղել առ Պ. Ժ. Նօյլէ, յանձանձիչ, Փարիզ, Բուժա փողոց, Թիւ 13:

QUININE

Հիւանդը կը սորվի ճանչնալ դիւցազնական բուսած դեղերը. ասոնց մէջ կը գտնուի Բէլտրէի քինինը, փոքր դեղահատներու ձեւով, սեսեռ մեծութեամբ, իւրաքանչիւրը կը պարունակէ տասը սանթիկռամ: Ի զուր չէ որ անոնց կը դիմեն յօդթելու համար տենդին՝ ամեն հիւանդութեանց սկիզբը, բուժելու համար գլխացաւերը, կողացաւերը, կթթուածներն ու յօդացաւերը եւ յոգնութեան ու կոտրածութեան առաջքն առնելու համար:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Մարտ 1/13 1896

Անուանակ. եւ Վճարուած		Անուանը Արժէթղթոց	Ընթացիկ Գինը	
100		Ծնս. Մէրի A	59	10
100		» » B } 1%	37	20
100	1881	» » C	24	10
100		» » D գոցուած	23	12
400		բացուած	23	13
100		միջօրէ	23	14
100		Րումէլի Երկ. գոցուած	118	75
Ֆր. 500	1870	բացուած	120	—
		միջօրէ	118	20
Անկ. / Վճր.				
20 / 10	1890	Ծամանիէ 4%	—	—
22 / 11	1889	Քէլտի Ժ.Ն. Թ.Կ.,	8	16
10 / 5	1872	Ծոս. Թ.Կ. որ Շ. է Վ.	4	25
140 / 140	1878	Լաւրիօնի	60	—
500 / 300	1888	Անատոլուի (Բժն. 5%)	695	—
500 / 500		Երկաթուղիի (Պրժ.)	315	—
20 / 8	1882	Թիւթիւնէ (Բժն.)	900	—
500 / 500		(Պրժ.)	405	—
500 / 200	1883	Ծամ. Ռէժի	16	35
1.40 / 1.40	1892	Ծամ. Սիլառէթ 6%	1	86
11 / 5½	1893	Ծամ. Ապահովգր. Ընկ.	5	60
500 / 500	1882	Զրի Ընկ. Տէրքոսի	395	—

ՄԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԵՒ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	5	25
1 ամսուան համար	8	—
1 օրուան համար	1	50
Իւբրար	—	40
Կանխիկ (Հէվալէսիգ)	—	50

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՆ			
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.		110	3/8
Փարիզ »	Ֆր.	22	85
Վիեննա 3 օրուան	Ֆիօր.	10	83 3/4
Պերլին »	Մարք.	23	42 1/2

ՄԹԻԼԱՆՑ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	4	50
1 ամսուան համար »	8	50
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՔ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.-ին	110	10
20 Ֆրանքնոց	87	25
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիվից	51	10
Րուպլ Թղթադրամ	8	50
Մէճիտիյէ	108	25
Ծանր արծաթ	103	—
Մէթալիք	97	—
ոկտս Ղալաթիոյ Յակարանի	9	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 13 Մարտ		
Քոնսոլիտ Ծամ. B Կնիկ. Ֆր.	—	—
» » C »	33	30
D (Բացուած »	—	—
(Գոցուած »	21	90
Րումէլիի Երկաթուղի »	119	37
[illegible]	472	50
Մարսայլին Դարտաթուղթը »	497	50
Օսմանիյէ »	435	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »	409	—
Պանք Օթոման (անուանին) »	601	87
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	102	80
» » 4½% »	106	30
» Իտալական »	81	25
Քրէտի Լիոնէ »	781	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդուար տ'էսքոմթ »	—	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	—	—
Եգիպտական Միացեալ »	534	—
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	20
ՎԻԵՆՆԱ 13 Մարտ		
Րումէլիի Երկաթուղի Ֆիօրին	59	25
Օսմ. Ռէժի »	157	50
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	90
» Փարիզի »	—	—
ԼՈՆՏՈՆ 13 Մարտ		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	59	—
» » B »	37	37
» » C »	32	15
D (Բացուած »	—	—
(Գոցուած »	21	65
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (Երաշխաւորեալ)	—	—
» » 1894 3½% (Եգպ. Հրկ.-ով)	—	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	14	—
Այտընի Երկաթուղի »	14	—
Միացեալ Եգիպտական »	104	25
Առանձնաշնորհեալ » »	—	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	109	93
Պուլկար. Փոխառ. »	—	—
» » Նոր 6% »	96	12
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	39	50
» » 5% 1884 »	39	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	360
ՊԵՐԼԻՆ 13 Մարտ		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	—	—
Րումէլիի Երկաթուղի »	114	35
Անատոլուի Երկաթ. ¼ Պրժ. »	—	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	395
» Փարիզի » 3 ամիս	—	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	—	—

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունհինգ տարուան եւ տասնըութ տարուան, բժիշկներուն կողմէ յանձնարարուած, ստամոքի ու այլ եւ այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար: Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղայի տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն դէմ: 261

ՅՈՎՍԷՓ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԾԱԽԱԶԻՆ [illegible]
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենաատամնակ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկեանի մը մէջ կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերստացնել: Կատարելագործեալ եղանակաւ [illegible], եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով: «Սկռուբին» կոչուած ակռի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ամերեցիկ դեղերու, եւ նորահնար աստ ցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն:

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանլի գործերապատան վրայի յարկը ճիշդ Զաւրքեանց դէմը). Փառքալոր յաճախորդը կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Խրիսօվելի փողոց ամէն օր:

Ե. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ձմեռները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին: 410

ԱՂՏՆԻՔ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄ ՍԿԶԲՈՒՆՔ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԾՆՆԴԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ, պատկերազարդ գրեց [illegible] Հայ-ունի, երրորդ տպագրութիւն գին 5 ղրշ. կը գտնուի Պ. Պալենց գրատան: 1—3

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ Գործնական Քերականութիւն եւ շարադրութեան տետրակ. չորրորդ. ձեւափոխութիւն բառերու. Ա. Կ. Պէտրոսեան, գին 4 ղրշ. կը գտնուի Պ. Պալենց գրատան: 1—3

ՃԱՆՃԵԱՆ ԵՒ ԹԱՎՇԱՆԵԱՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ
ՄԵՏԱՔՍ, ՔՕՌՏՕՆԷ, ՇՐՆԻԼ, ԲՈՒՐԴ ԵՒԱՅԼՆ.
ԹԱՒԻՇԻ ԵՒ ԱԹԼԱՍԻ ՎՐԱՅ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ
ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ՆԻՒԹՈՑ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԲԱՐՁԵՐ, ՄՈՒԽԱՅՆԵՐ ԵՒԱՅԼՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԳԾԱԳՐԻՉ ՄԸ
ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՇՏ
ՍՏԱՄՊՕԼ. ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ [illegible]

ՏՕՔԹ. ՀՐԱՆՏ Պ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԲԵՐԱ Կալաթա Սարայ Թատրոն փողոց թիւ 1

ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ ԵՐԵՍՈՒՆ ԶԵՂՉՈՎ

Պ. Լօկա խոնջի չուխաի վաճառատան մէջ՝ Ղալաթիա Վօյվօտա Ճատտէսի Խարաճճը փողոցին գլուխը՝ կը գտնուին ամենէն ընտիր չուխաներ ու զազմիրներ, որք, ներկայ թուականէն մինչեւ մէկ ամիս, հարիւրին երեսուն զեղչեալ գինով պիտի վաճառուին: Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի՝ գալ այս վաճառումին:
473 6—15

40 Médecins des Hôpitaux de Paris ont constaté la puissante efficacité des PECTORAUX de Nafé
Pâte et Sirop de Nafé de DELANGRENIER PARIS 53, Rue Vivienne ET PHARMACIES. Vente dans toutes les Pharmacies
CONTRE les Toux, Grippe Influenza Bronchites Coqueluche Irritations de Poitrine et Gorge

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՍԷՓ ՃԷԼԱԼԵԱՆԻ

Անոնք որ Պետական վարժարաններու, ի մասնաւորի բժշկական վարժարանի, մուտքի քննութեանց պատրաստուելու պէտք ունին եւ լեզուագիտական դասեր առնել կը փափաքին եւ բարձրագոյն նախակրթարաններու մէջ բնական գիտութեանց դասատուի պէտք ունին, կրնան դիմել բժշկական վարժարանի բժշկապետութեան ուսուցիչներէն Ճէլալեան Յովսէփի գործակալութեան Բազասկէր խան Թիւ 25:

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գործակալութեան: 477 4—4

ԹԷՅ, ԹԷՅ, ԹԷՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ
Հաստատեալ 1880
[illegible]

MARQUE DEPOSÉE

Կ. ՊՈԼԻՍ, [illegible] Պէյ խան թիւ 20
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ
Օսմանեան գլխաւոր քաղաքաց մէջ
ՉԻՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ, ՍԷՅԼԱՆԻ, ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԹԷՅԵՐ
Մեծածախ եւ փոքրածախ վաճառում
Տուփերու, չափի եւ գինի մասին
կատարեալ ապահովութիւն
Զգուշանալ մրմարքային
Կեղծերէն

[illegible]
Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888
Պարոնայք Սզոր եւ Պոուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համամայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրի Ճեան իւղն [illegible] վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս անոր բուժական գիտութիւնը ի վաղուց անտի ընծայած է, մասնաւորապէս այդ յաջող պատրաստութեան մէջ: ՏՐ Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇ
Բժշկ. Վեհ. Սուլթանին

ՇԹԱՅՆ
ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԻՆԱՑ
ՊՈԼԻՍ ՊԱՂՉԷ-ԳԱՓՈՒ ԹԻՒ 61
ՂԱԼԱԹԻԱ ԳՕՄԻՍԻՕՆ ԽԱՆԻՆ ՏԱԿԸ Թ. 20
ՂԱԼԱԹԻԱ ԹՈՒՆԷԼԻՆ ԿԱՐԳԸ ԵԷՆԻ-ՃԱՄԻ ՃԱՏՏԷՍԻ ԹԻՒ 8

Շթայնի վաճառատուներն, որք բաւական տարիներէ ի վեր համբաւ ստացած են՝ մայրաքաղաքիս մէջ իրենց վաճառած բարեձեւ, տոկուն եւ աժան հագուստներով, Եւրոպայի մէջ գտնուած իրենց գործարաններէն մեծ քանակութեամբ՝ այրերու, կանանց եւ մեծ ու փոքր տղայոց յատուկ եւ վերջին նորաձեւութեան համաձայն հագուստներ բերել տուած են՝ մօտակայ Զատկական տօներուն համար: Զինուորականաց յատուկ հագուստներ ալ բերուած են: Այդ ապրանքները խիստ աժան գնով կը ծախուին՝ յաճախորդները գոհ ընելու համար

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

Ի դիւրութիւն յաճախորդաց ապրանքները վերջին գինով կը վաճառուին:

Մինչեւ Զատիկ, Շթայնի վաճառատունները բաց պիտի մնան կիրակի օրերը: 2 15

ԱԶԴ

Փափկանաշակ ծխողները ճշմարիտ JOB ոսկի սիկարի թուղթը դիւրաւ կ'որոշեն իր կնիքէն, բայց միմիայն սիկարը ծխած ատեննին է որ կը նշմարեն խարէութիւնը եւ ո՛չ թէ այն վայրկեանին ուր կեղծ պրակը իրենց կը տրուի իբրեւ ճշմարիտ եւ հարազատ JOB ծոյի թուղթ:

Որպէս զի ամեն շփոթութիւն եւ վարանում անկարելի ըլլայ, եւ մեր յաճախորդը չը խաբուին, պէտք է որ ուղղակի դիմեն ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ JOB ԺՕՓԻ ԹՈՒՂԹԻՆ ՄԻԱԿ ՏԷՊՕԶԻԹԷՐ Յ. ԼՈՒԹՖԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. Կալաթա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 17. եւ կամ այն ծխավաճառներուն կամ խանութներուն զորս ինքը կը յանձնարարէ:
482 3—150 ՊԱՐՏՕՒ ԺՕԲ

ԴԵՂԱՐԱՆ
ԳԱՌՆԻԿ ՏԱԼԿԸՃԵԱՆ
ԳԷԴԻԿ-ՓԱՇԱ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 7

Գառնիկ Տալկըճեան կը ծանուցանէ թէ իւր դեղարանին դէմ բացած մասնաւոր դարմանատան մէջ, յետ այսօրիկ պիտի դարմանեն հետեւեալ Մեծ. բժիշկներն.

Տոքթ. Վարդազար էֆ. ամեն օր մինչեւ կէսօր:

Տոքթ. Նահապետեան էֆ. ամեն երեքշաբթի եւ հինգշաբթի ժամը ութէն վերջը:

Արդէն լաւ դեղերու լաւ եւ խնամով պատրաստելը իրեն սկզբունք ըրած ըլլալով, այս առթիւ կը յայտարարէ թէ, եւրոպական տուն մը հետ եղած մասնաւոր կարգադրութեան մը համաձայն, [illegible] պիտի բերուին ամեն շաբթու դեղարանին մէջ սպառած դեղերն, եւ ի նըկատի առնելով ժամանակիս պահանջումները, խիստ դիւրամատչելի գներով պիտի պատրաստուին բոլոր դեղերը:

Եւրոպական արտադրութիւններէ զատ, շատ աժան գնով կը վաճառուին «չամլըճայի» ըմպելեաց գործարանին մէջ Ս. Փամպուքճեանի տեղական զուտ խաղողէ պատրաստուած ընտիր քօնեաքներ եւ գինիներ թէ շիշերով եւ թէ տակառով, ինչպէս նաեւ յատկապէս Տարտանելէն բերել տրուած քաղցրահամ գինիներ: Աւելորդ է ըսել թէ դեղարանը դիմող ամեն կարօտեալներ ձրիապէս պիտի դարմանուին:
473 5—15

Ընդդէմ պնդութեան.—Վիշիի լուծիչ փոշի:

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ՂԱԼԱԹԻԱ
Ճ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
32 [illegible] փողոց. Օսմ. Պանքայէն դէմ. 32
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ ☛
Ցանկացողներուն առանց ծախքի կը ղրկուին մինչեւ տուն: 333

ԻԼԱՆ
ԽԱՍՔԻՒՅԻ ԽԱՍԹԱՀԱՆԷ

Խասքիւյլի Խասթահանէ էրզագ անպարըրն պիր սէնէլիք սարֆիեաթը իչուն միւպայեա օլունաճագ Թավուգ, հինտի վէ սայիրէնին մինաղասասըն՝ պաշլանըլաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն ճումարտը ղայրը կիւնլէրտէ Խասքիւյլի ճէմիյէթի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր:
28 շուպաթ 311 2—3

ԻԼԱՆ ՊԱՂԸ ՍԷՐԱՄԷՐԻ

Տավուգ-Փաշա գըշլաի հիւմայունը թաալիլ վէ խարիճինտէ վագը 2 վէ Բաժի գըշլաի հիւմայունը տախիլինտէ քեաին պիր քի՛ ճէմա 3 պապ պաղչալ տիւքքեանը 312 սէնէսի մարթը իպթիտաարընտան իթիպարէն չուպաթը ղայէսինէ տէկին 1 սէնէ միւտտէթլէ իճարէ վիրիլէճէկինտէն Թալիպ օլանլարըն պէհէր բազար վէ չարշանպա կիւնլէրի Տավուգ-Փաշա գըշլաի հիւմայունընա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր:
Նօ. 44 3—3

GEBRUDER BOMONTI
ՊՈՄՈՆԹԻ ԵՂԲԱՐՑ
ԳԱՐԵՋՈՒՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆ Ի ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ
ԿԸՊԱՏՐԱՍՏԷ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՋՈՒՏ ԳԱՐԵՋՈՒՐ
ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ ԸՍՏ ԲԱՍՏԻԵՕՌԻ ԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՌԱՆՑ ԱՈՒՏ ՍԱԼԻՍԻԼԻՔԻ
Գործարանն Եւրոպական վերջին դրութեամբ կազմուած է:

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1884 Մարտ 20ի Կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 Ֆրք.
1894ի հասոյթը	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ	90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան. Թիւ 22, 23

Փոխ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Չէօմլէքճիլէր փողոց, 14
Գործակալ Մ. Ֆ. ՌՈՒՊԻՆ ԵՒ ՈՐԴ.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ առանց բաց ..., որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՕՌՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

326

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 10,028,000
Տարեկան հասոյթ	» 23,250,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և նոյնպէս մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո

894

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիադեան խան. 12, 13, 14

ՃՇՄԱՐԻՏ ՏԱՆԻՔ ԿՐԱԶԻՒՍ ՓԱՅՏԷ ՀՈՒՋԼԷՐԻ

Տուներու, գործարաններու եւ հանրային շէնքերու համար, որոնք 50 տարիէ ի վեր կը գործածուին։

41 ոսկի եւ այլ շքադրամներ, 8 վկայականներ եւ 3 վկայագիրներ զանազան արքունեաց կողմէ շնորհուած։

Այս տեսակ տանիքներ բնաւ նորոգութիւն չեն պահանջեր, աժան են, չեն այրիր եւ օդին ազդեցութիւններուն կը դիմանան։ Շատ թափանցիկ են եւ այսպէս ձեղնայարկը կունենայ հարթ եւ հաւասար բարձրութեամբ ձեղուն մը, չոր եւ մաքուր։ Մեծ դիւրութիւն փայտի յօդաւորման եւ նոյն իսկ տանիքին վրայ պարտէզի մը հաստատմանը համար։ Ցա տագիրները ձրի կը ղրկուին։

Շէնքի եւ շինուածանիւթի յանձնման համար դիմել առ Ի. Գ. Կրօս եւ Ընկ.

Պոլիս, Խուսուֆեան Խան, 31—32։

484 1—13

ԱԶԴ

Կը յանձնարարուի ամեն անոնց, որք տօնական օրերու առթիւ հագուստի պէտք ունին, զայնս գնելէ առաջ անգամ մը այցելել Գարամուսալի գործարանին կեդրոնական վաճառատունը ի Մերճան, Համիտիյէ Իմարէթին դէմի մասնաճիւղն եւ ի Մահմուտ Փաշա Ապուտ Էֆէնտի Չարշուսը՝ պատրաստ զգեստեղինաց վաճառատունն, ուր արանց եւ տղայոց համար պատրաստ հագուստներ կան ճարտար ձեւողներու ձեռամբ պատրաստուած ինչպէս նաեւ արանց հագուստի եւ կանանց կրկնոցներու յատուկ լաւ տեսակէ կերպասներ վերջին նորաձեւութեանց համաձայն եւ տեղական արտադրութենէ։ Գիները խիստ աժան են։ 5—10

Ունենալու համար ճշմարիտ Ջուր

VICHY

(Ֆրանսա)

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու փոր-ձկին վրայ։

CELESTINS.— Կաթուած, ասուպատ, ջղագրգիռ։

GRANDE GRILE.—Լեարդ։

HOPITAL.— Ստամոքս։

Հոգ տանիլ Ցպրերը նշանակելու։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիայի և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր ուղեւորութիւն

Սէն-Թօմաս շոգենաւը Նովօրոսսիսքէ պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում մարտ 17ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։

Աւանիէ շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի մարտ 24ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և առանց փոխադրութեան ուղեւորք, ... և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԷՊՈՒԼ

33 Մումհանէ փողոց Թ. 10

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

HUILE HOGG

ՄՈՐԻԻ ԹԱՐՄ ՁՈՒԿԷ հանուած. ամենէն ազդեցիկը, ամենէն ախորժահամը եւ ամենէն սննդարարը։ Աշխարհի բոլոր բժիշկներուն կողմէ աւելի քան կէս դարէ ի վեր յանձնարարուած

EMULSION HOGG

ԻՓՕՖՈՍՖԻԴ ՏԸ ՇՕ ԵՒ ՏԸ ՍՈՒՏ

Հօկ ձկան իւղի բուէմ այն անձերուն համար որք բնական իւղը չեն կրնար խմել։

Կը բուժէն՝ ԱՆԴՐԻԻՆՈՒԹԻՒՆ, ԹՈՔԱԽՏ, ՈՍԿՐԱՑԵՒՈՒԹԻՒՆ, ՓՍԽՏ, ՏՂՈՑ ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆ.—Եռանկիւն սրուակ.—ՀՕԿ, 2, Քասթիլիոն փողոց, ՓԱՐԻԶ, եւ դեղարաններ։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՐ.ԸՐԸՔ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԺՈՒԾ ԻՒՂ,

Իփօֆոսֆիթ տը շօ և տը սուտով

Պատրաստուած Ճանապարհ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ

ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան համն իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ իփօֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց հոգածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղագործատանց և դեղարանոց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ՆՈՐ ՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպ ի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, սեպ. 28էն սկսեալ, դէպ ի Քալամադա, (փոփոխակի Քաթաքօլօ) Շիրա, Սէլանիկ, Տէտէ-Աղաճ, փոփոխակի Քավալա, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առտուան ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալան), Սոլոն. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն սարտաէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, նոյեմ. 18էն Sկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իկիւնուան ժամ 4ին, նոյեմ. 1էն սկսեալ Սուրիո գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասնըհինգ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրութեան) Վաթի, Սամոս, փոփոխակի Հռոդոս, Պէյրութ, Լարնաքա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիփօլի, Նորէն Պէյրութ, Ալեքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նաւ փոխադրութեամբ, Պէյրութ դէպ ի Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼԻՈՒ-ԳԱՐԱՄԱՆԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ ամէն ութօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիայէն եկած սուրհանդակի Սերովէ։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի կէսօրին դէպ-նամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում։ 42

...OMP. RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ.	26/9	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ.	27/10	Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ.	28/11	Սուրհանդակ դէպի Փորր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ.	28/11	Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ.	29/12	Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր.	1/13	Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Փետր 27 10, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գաղութը Ջմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բօր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 268

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1896 Փետրուար 3 (Հ. Տ.) շաբաթէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ—ՇԷՀՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 24 Խառն Առտու		Թ. 4 Ճամփ. Առտու		Թ. 6 Ճամփ. Առտու		Թ. 26 Խառն Իրկն.		Թ. 8 Ճամփ. Իրկն.		Թ. 10 Ճամփ. Իրկն.	
		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	12	30	2	30	5	5	8	—	10	30	11	30
	ժամն.	12	55	2	55	5	30	8	25	10	55	11	5
Հայտար Փաշա	մկնմ.	1	15	3	4	5	38	8	45	11	5	12	5
Քըզըլ-Թօբրաք		—	—	3	11	5	45	8	55	11	12	12	12
Ֆէնէր-Եօլու	»	—	—	3	15	5	49	9	—	11	17	12	17
Կէօզ-Թէփէ	»	—	—	3	20	5	54	9	6	11	22	12	22
Էրէնքէօյ	»	1	32	3	26	5	59	9	12	11	29	12	29
Պօսթանճըք	»	1	41	3	35	6	8	9	22	11	37	12	37
Մալթէփէ	»	1	52	3	49	6	19	9	37	11	49	12	49
Քարթալ	»	2	7	4	2	6	31	9	54	12	2	1	2
	ժամն.	2	17	4	10	6	39	10	5	12	10	1	10
Բէնտիք	մկնմ.	2	24	—	—	—	—	10	16	—	—	—	—
Թուզլա	»	2	46					10	41				
Կէյպզէ	»	3	8					11	7				
Տիլ-Իսքէլէսի	»	—	—					11	33				
Թավշանճըլ	»	3	40					11	44				
Հէրէքէ	»	3	56					12	5				
Եարըմճա	»	—	—					12	25				
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»	4	29					12	41				
Տէրինճէ	»	4	40					12	56				
Իզմիտ	ժամն.	4	53					1	12				
	մկնմ.	5	13										
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»	5	50										
Սափանճա	»	6	20										
Ատա-Բազար	»	6	46										
Կէյվէ	»	7	36										
Աք-Հիսար	»	8	1										
Մէքէճէ	»	8	35										
Լէֆքէ	»	9	5										
Վէզիր-Խան	»	9	43										
Պիլէճիք	ժամն.	10	24										
	մկնմ.	10	34										
Քարաքէօյ	»	11	44										
Պօզիւիւք	»	12	25										
Ին-Էօնիւ	»	1	11										
Չուքուր-Հիսար	»	1	41										
Էսկի-Շէհր	ժամն.	2	19										
		իրկն.											

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 1 Ճամփ. Առտու		Թ. 3 Ճամփ. Առտու		Թ. 21 Խառն Առտու		Թ. 5 Ճամփ. Առտու		Թ. 7 Ճամփ. Իրկն.		Թ. 23 Խառն Առտու	
		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
Էսկի-Շէհր	մկնմ.											11	—
Չուքուր-Հիսար	»											11	39
Ին-Էօնիւ	»											12	13
Պօզիւիւք	»											12	47
Քարաքէօյ	»											1	21
Պիլէճիք	ժամն.											2	11
	մկնմ.											2	21
Վէզիր-Խան	»											2	58
Լէֆքէ	»											3	37
Մէքէճէ	»											4	11
Աք-Հիսար	»											4	39
Կէյվէ	»											5	5
Ատա-Բազար	»											6	1
Սափանճա	»											6	19
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»											6	47
Իզմիտ	ժամն.					—	—					7	24
	մկնմ.					12	—					7	44
Տէրինճէ	»					12	23					8	—
Թիւթիւն-Չիֆթլիք	»					12	34					8	10
Եարըմճա	»					12	50					—	—
Հէրէքէ	»					1	22					8	46
Թավշանճըլ	»					1	36					8	58
Տիլ-Իսքէլէսի	»					1	47					—	—
Կէյպզէ	»					2	20					9	33
Թուզլա	»					2	45					9	54
Բէնտիք	ժամն.	—	—	—	—	3	6					10	15
	մկնմ.	11	53	1	55	3	14	5	33	8	7	10	25
Քարթալ	»	12	3	2	6	3	29	5	43	8	17	10	41
Մալթէփէ	»	12	16	2	20	3	48	5	57	8	30	11	—
Պօսթանճըք	»	12	27	2	31	4	2	6	9	8	41	11	15
Էրէնքէօյ	»	12	37	2	42	4	16	6	20	8	51	11	27
Կէօզթէփէ	»	12	41	2	46	4	20	6	24	8	55	—	—
Ֆէնէր-Եօլու	»	12	46	2	51	4	25	6	29	9	2	11	38
Քըզըլ-Թօփրաք	»	12	50	2	55	4	29	6	33	9	6	—	—
Հայտար-Փաշա	ժամն.	12	56	3	2	4	37	6	39	9	12	11	47
	մեկն.	1	5	3	10	4	50	6	50	9	20	12	—
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժամն.	1	30	3	35	5	15	7	15	9	45	12	25
												իրկն.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 122 Խառն Առտու	
		Ժ.	Վ.
Էսկի-Շէհր	մեկ.	1	—
Աք-Բունար	»	1	49
Ալբի-Քէօյ	»	2	35
Պէյլիկ-Ախըր	»	3	23
Սարը-քէօյ	»	4	38
Պիչէր	»	5	35
Սագըլար	»	6	20
Պէյլիք քէօբրիւ	»	7	—
Պօլաթլը	»	7	55
Մալըքէօյ	»	9	17
Սընճան-քէօյ	»	10	9
Էնկիւրիւ	ժմն.	11	2
		իրկն.	

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 121 Խառն Առտու	
		Ժ.	Վ.
Էնկիւրիւ	մեկ.	2	10
Սընճան-քէօյ	»	3	6
Մալը-քէօյ	»	4	20
Պօլաթլը	»	5	59
Պէյլիք-քէօբրիւ	»	6	51
Սագըլար	»	7	23
Պիչէր	»	8	8
Սարը-քէօյ	»	9	13
Պէյլիկ-ախըր	»	10	20
Ալբի-քէօյ	»	11	16
Աք-Բունար	»	11	54
Էսկի-Շէհր	ժմն.	12	41
		իրիկն.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏ ՔԷՕԹԱՀԵԱՅԻ ՓՈՔՐ ՃԻՒՂԸ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 324 Խառն Առտու		Կառք. Թ. 326 Խառն Իրիկն.	
	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
Ալայունտէ մեկն.	2	45	11	
Քէօթահիա ժամն.	3	5	10	20

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառք. Թ. 323 Խառն Առտու		Կառք. Թ. 325 Խառն Իրիկն.	
	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
Քէօթահիայէ մեկն.	1	50	9	0
Ալայունտ ժամն.	2	10	9	40

ԷՍԿԻ—ՇԷՀԻՐ ԱՔ ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 222 Խառն Առտու	
		Ժ.	Վ.
Էսկի-Շէհրէ	մեկն.	12	—
Կէօքճէ քըոըք	»	12	49
Սապօնճը բընար	»	1	41
Ալայունտ	»	2	40
Չըքուրլէր	»	3	27
Տէօնէր	»	4	28
Ինսանիյէ	»	4	59
Ղազըլ կէօլ համամը	»	5	40
Աֆիոն Գարա Հիսար	»	6	22
Պէօյիւք Չօպանլար	»	7	3
Չայ	»	8	6
Իսհագլու	»	9	8
Եասըեան	»	9	38
Աք շէհր	ժամն.	10	4
		իրկն.	

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառք. Թ. 221 Խառն Իրկն.	
		Ժ.	Վ.
Աք շէհրէն	մեկն.	2	41
Եասըեան	»	3	9
Իսհագլու	»	3	43
Չայ	»	4	43
Պէօյիւք Չօպանլար	»	5	40
Աֆիոն Գարա Հիսարէ	»	6	31
Ղազըլ կէօլ համամը	»	7	11
Ինսանիյէ	»	7	47
Տէօնէր	»	8	25
Չըքուրլէր	»	9	25
Ալայունտ	»	10	19
Սապոնճը բընարը	»	11	10
Կէօքճէ քըոըք	»	11	55
Էսկի-Շէհր	ժամն.	12	42
		իրկն.	